

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra systémového inženýrství

Diplomová práce

Analýza prodeje povinného ručení

Martin Macourek

© 2015 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Katedra systémového inženýrství

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Martin Macourek

Provoz a ekonomika

Název práce

Analýza prodeje povinného ručení

Název anglicky

Compulsory Insurance Analysis

Cíle práce

Analýza prodeje povinného ručení s akcentem na komparaci z různých hledisek. Bude se porovnávat, který typ povinného ručení je výhodnější pro fyzickou osobu, jakožto vlastníka automobilu, tak pro právnickou osobu, jako jsou společnosti typu Allianz, Česká pojišťovna, ČSOB, Kooperativa atd., které povinné ručení prodávají.

Metodika

V teoretická části se zaměřuje na povinné ručení z obecného hlediska (jaké jsou společnosti prodávající povinné ručení, cena, typy vozidel atd). Bude provedena formulace teoretických předpokladů nezbytných pro vypracování praktické části. V praktické části je obsažen výběr konkrétního povinného ručení a zhodnocení z hlediska vícekritériálního rozhodování. V závěru budou zhodnoceny výstupy a navržena praktická řešení.

Metody: analýza, komparace, dedukce, syntéza

Doporučený rozsah práce
50 – 60 stran

Klíčová slova
vozidlo, smlouva, cena, organizace, pojištění

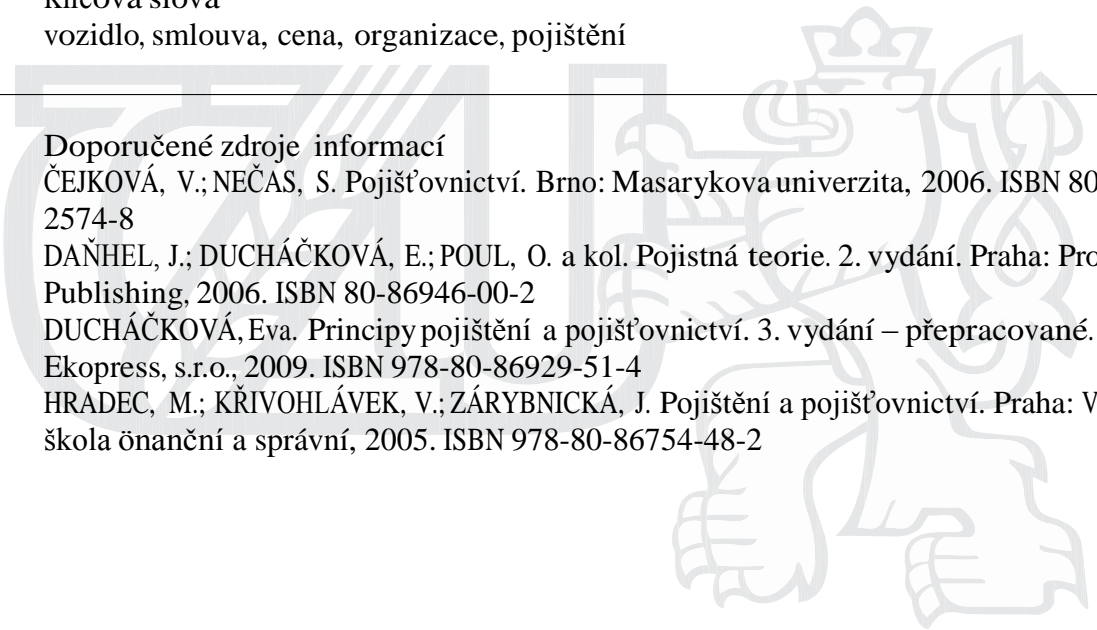
Doporučené zdroje informací

ČEJKOVÁ, V.; NEČAS, S. Pojišťovnictví. Brno: Masarykova univerzita, 2006. ISBN 80-210-2574-8

DAŇHEL, J.; DUCHÁČKOVÁ, E.; POUL, O. a kol. Pojistná teorie. 2. vydání. Praha: Professional Publishing, 2006. ISBN 80-86946-00-2

DUCHÁČKOVÁ, Eva. Principy pojištění a pojišťovnictví. 3. vydání – přepracované. Praha: Ekopress, s.r.o., 2009. ISBN 978-80-86929-51-4

HRADEC, M.; KŘIVOHLÁVEK, V.; ZÁRYBNICKÁ, J. Pojištění a pojišťovnictví. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2005. ISBN 978-80-86754-48-2

Předběžný termín obhajoby
2015/06 (červen)

Vedoucí práce
doc. Ing. Ludmila Dömeová, CSc.

Elektronicky schváleno dne 31. 10. 2014   Elektronicky schváleno dne 10. 11. 2014

---

doc. Ing. Tomáš Šubrt, Ph.D.

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Vedoucí katedry

děkan

V Praze dne 24. 3. 2015

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Analýza prodeje povinného ručení" jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autor uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne _____

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval vedoucí práce doc. Ing. Ludmile Dömeové, CSc. za odborné vedení a cenné rady při zpracování této diplomové práce.

Souhrn

Analýza prodeje povinného ručení

V diplomové práci je rozebráno téma povinného ručení, počátky, historie, popis pojistného trhu. Je zde popis jednotlivých pojišťoven a jejich nabídek. Zvláštní zřetel je kladen na výpočet výběru konkrétního povinného ručení pomocí metod vícekriteriálního rozhodování.

Povinné ručení, jakožto nezbytná součást provozování automobilu, je v práci hlavním aspektem. V literární rešerši jsou kapitoly týkající se popisu povinného ručení, základních pojmů, charakteristik a podmínek sjednání. Nedílnou součástí rešerše je popis metod vícekriteriálního rozhodování. Další část práce je zaměřena na jednotlivé metody rozhodování s výběrem konkrétního povinného ručení a komparaci použitých metod.

Klíčová slova:

Vozidlo

Cena

Smlouva

Organizace

Pojištění

Rozhodování

Varianta

Summary

Compulsory Insurance Analysis

The thesis discussed as liability insurance, origins, history, and description of the insurance market. There is a description of the insurance companies and their offers. Special attention is paid to the calculation of selecting a specific liability insurance through the methods of multi-criteria decision.

Insurance as a necessary part of the operation of the car is in the thesis the main aspect. The literature search are chapters concerning the description of liability insurance, basic concepts and characteristics, the conditions for negotiation. An integral part of the research is the description of methods of multi-criteria decision making. Another part is focused on individual decision-making methods to select a specific liability insurance and a comparison of the methods used.

Key words:

Car

Price

Contract

Organization

Insurance

Desicion

Variant

Obsah

Souhrn	5
Summary	6
Cíl a metodika	11
Úvod.....	12
1. Vývoj Povinného ručení	14
1.1. Počátky Povinného ručení.....	14
1.2. Období v prvních poválečných letech.....	14
1.3. Období hospodářského růstu (1924 -29).....	15
1.4. Období hospodářské krize a postupného ozdravování ekonomiky (1930 – 1938) 15	
1.5. Období socialismu.....	16
1.6. Pojištění odpovědnosti po Sametové revoluci	17
2. Charakteristika základních pojmů pojištění.....	19
2.1. Pojistná smlouva	20
2.2. Pojistný trh	22
2.2.1. Ukazatelé úrovně pojistného trhu.....	23
2.3. Dělení pojištění	24
2.3.1. Veřejná a soukromá pojištění	24
2.3.2. Smluvní a zákonné pojištění.....	24
2.3.3. Klasifikace pojištění dle odvětví	24
2.3.4. Formy pojištění.....	25
3. Charakteristika základních pojmů a principů povinného ručení	27
3.1. Právní úprava povinného ručení.....	27
3.2. Charakteristika a základní pojmy v oblasti povinného ručení	29
3.2.1. Motorové vozidlo	29
3.2.2. Rozsah pojištění	31

3.2.3.	Limity pojistného plnění	33
3.2.4.	Zelená karta	33
3.2.5.	Bonus a malus	34
3.2.6.	Česká kancelář pojistitelů.....	35
3.2.7.	Hraniční pojištění	39
3.2.8.	Škodní zástupce.....	40
3.3.	Dopravní nehoda	40
3.4.	Způsob a rozsah náhrady škody	43
3.5.	Pojistné služby poskytované pojišťovnamí k povinnému ručení.....	44
3.5.6.	Asistenční služba v ČR a Evropě	44
3.5.7.	Pojištění právní ochrany.....	45
3.5.8.	Živelní připojištění k povinnému ručení	45
3.5.9.	Škody způsobené zvířetem.....	45
3.5.10.	Pojištění autoskel.....	46
4.	Trh povinného ručení v České Republice současnost	47
4.1.	Poskytovatelé povinného ručení	47
4.2.	Předepsané pojistné a koncentrace trhu	48
4.3.	Pojistné plnění, předepsané pojistné a škodovost	49
4.4.	Pojištěnost	52
5.	Vícekritériální rozhodování	53
5.1	Kritériální matice	53
5.2	Preference kritérií.....	54
5.2.1	Aspirační úrovně	54
5.2.2	Váhy kritérií	54
5.3	Typy variant	55
5.3.1	Kompromisní varianta.....	55

5.4 Typy informací.....	56
5.5. Výpočet vah kritérií	57
5.5.1. Saatyho metoda	57
5.6. Metody pro výběr kompromisní varianty	59
5.6.1 Bodovací metoda.....	59
5.6.2. Funkce užitku	59
5.6.3. Metoda váženého součtu.....	60
6. Přehled povinného ručení jednotlivých pojišťoven v roce 2014	63
6.1. Česká pojišťovna.....	63
6.2. Kooperativa.....	64
6.3. Česká podnikatelská pojišťovna (ČPP).....	66
6.4. Allianz.....	67
6.5. Generali	67
6.6. ČSOB pojišťovna	68
6.7. Uniqa pojišťovna.....	68
6.8. AXA pojišťovna a. s.	69
6.9. Triglav	69
6.10. Wuestenrot pojišťovna a. s.....	70
6.11. Pojišťovna Slavia a. s.....	70
6.12. Hasičská vzájemná pojišťovna.....	70
7. Výběr konkrétního povinného ručení	72
7.1. Výběr kritérií.....	72
7.2. Vstupní požadavky na klienta a automobil	73
7.3. Saatyho matice	74
7.4. Výpočet bodovací metody	75
7.5. Výpočet metody váženého součtu.....	77

7.6. Komparace provedených metod.....	81
Závěr	82
Seznam literatury	84
Seznam obrázků	87
Seznam tabulek	87
Seznam grafů.....	88
Příloha č. 1 Vzor Záznamu o dopravní nehodě.....	89
Příloha č. 2 Škoda Octavia 1.2 TSI 2014	90

Cíl a metodika

Hlavním cílem diplomové práce je výběr konkrétního povinného ručení pomocí metod vícekritériální analýzy variant s následným zobecněním využitelnosti metod v jiných oborech, kde je zapotřebí tohoto rozhodování. Prostředkem k dosažení hlavních cílů je třeba naplnit dílčí cíle. Dílčími cíli jsou: provedení celkové analýzy vývoje, základních pojmů, vývoje trhu povinného ručení, posouzení a popis metod vícekritériální analýzy variant.

Pro naplnění všech cílů diplomové práce je vybrán tento **metodický postup**:

- Vyhledávání zdrojů, sběr dat, jejich prostudování a následné utřídění,
- výběr typového klienta a automobilu s popisem vstupních požadavků,
- volba čtyř kritérií nutných pro výpočet vah,
- výpočet vah kritérií pomocí Saatyho metody,
- vytvoření rozhodovacích tabulek,
- výběr kompromisní varianty pomocí bodovací metody,
- výběr kompromisní varianty pomocí metody váženého součtu,
- komparace obou metod.

Úvod

Světový vývoj vede ke globalizaci celého světa, to přináší obrovský pokrok ve všech oblastech. S rostoucím bohatstvím, roste mimo jiné i dopravní infrastruktura a automobilový průmysl. Pokrok sebou přináší rychlejší a silnější auta, které se mohou stát určitou hrozbou silnic. Příčinou nebezpečí není však auto, je to člověk, který není dokonalý a dopouští se chyb a omylů. Zdrojem těchto omylů jsou především neznalost, nezkušenost, nedbalost, selhání, apod. Dopravní nehoda je pro každého velmi nepříjemně silný zážitek, provázený ve většině případů vysokou psychickou zátěží jak pro viníka, tak i poškozeného. Toto vypětí je v mírné formě odbouráno **zákonnou povinností** mít sjednáno povinné ručení.

Povinné ručení chrání především poškozeného motoristu, ovšem s určitostí jej ocení také viník nehody. Poškozený získá od pojišťovny náhradu jeho škody a viník má jistotu, že pojišťovna za něho uhradí škodu, kterou způsobil. Škoda může vzniknout jak na majetku, tak na zdraví účastníků provozu, a také se může snadno stát, že bude nad finanční možnosti viníka. To si již uvědomovali lidé v 19. století, kam sahají počátky pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou motorovým vozidlem. Postupem času se hustota provozu na silnicích zvyšovala a docházelo k četnějším nehodám. Proto se pojištění odpovědnosti stalo povinným nejdříve jen pro živnostníky a postupem času i pro každé registrované vozidlo.

Až do roku 1999 byla v České republice jen jedna pojišťovna (Československá pojišťovna), která zabezpečovala poskytování všech pojištění, tedy i povinného ručení, které bylo do té doby zákonným. V roce 2000 vše změnil uvedením v platnost zákon č.168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla. Tehdy se povinné ručení stalo povinně smluvním, tím pádem se otevřel trh i ostatním pojišťovnám. Díky tomu si klienti mohli začít vybírat z pestřejší nabídky povinného ručení. Konkurenční prostředí poskytuje různé výšky limitů pojistného plnění, rozvoji asistenčních služeb a dalších doplňkových pojištění i benefitů k povinnému ručení. Sazby pojistného byly z počátku částečně regulovány, a to do roku 2003. Poté začal trh fungovat, jak má, a konkurence působila i na tyto sazby. Až do roku 2014, kdy došlo ke skokovému

nárůstu průměrné sazby za toto pojištění, zapříčiněnou povinností financovat hasičské výjezdy k nehodám.

Tato práce se zaměřuje na pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla v České republice. Dále pak stručným definováním pojišťovnictví, zařazení kategorie pojištění odpovědnosti z provozu vozidla a historie povinného ručení. Věnuje se stručnému charakterizování základních pojmů souvisejících s povinným ručením, jako jsou pojistná smlouva, rozsah pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla, limity pojistného plnění, bonus a malus, zelená karta, škodní zástupce, formulář „Záznam o dopravní nehodě“, Česká kancelář pojistitelů, garanční fond, hraniční pojištění, územní platnost pojištění odpovědnosti z provozu vozidla. Také se věnuje ukazatelům pojistného trhu a nabídce produktů povinného ručení, které poskytují povinné ručení v České Republice v roce 2014. Následně jsou zde uvedeny metody vícekriteriálního rozhodování a výběr konkrétního povinného ručení pomocí těchto metod.

1. Vývoj Povinného ručení

1.1. Počátky Povinného ručení

První poznatky o počátku povinného ručení se v literatuře liší. Některé prameny tvrdí, že podle občanského zákoníku z roku 1811, který platil na tehdejším území ČSR, již byla odpovědnost za škodu způsobena provozem vozidla, ale byla pouze založena na principu odpovědnosti za zavinění. Většina však uvádí, že se odpovědnost za škodu nejdříve týkala jen pilotů letadel a postupem se začali dobrovolně připojovat majitelé motorových vozidel různých typů. Tak jak to vlastně bylo?

Úplné počátky pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou vozidlem sahají do Francie, kolem roku 1825, kdy se již pojišťovala odpovědnost za škody vzniklé provozováním koněspřežní dopravy. Skutečný "bum" však nastal až s rozvojem železniční dopravy. V r. 1853 vznikly rovnou dvě pojišťovny provozující pojištění odpovědnosti za škody v Německu.

Občanský zákoník 1811 začal ukládat povinnost uzavřít pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla jen některým provozovatelům motorového vozidla. Nejdříve se tato povinnost týkala jen pilotů letadel. A opravdu původně šlo jen o odpovědnost za škodu způsobenou provozem vozidla založenou na principu odpovědnosti za zavinění. Až v roce 1908 se tzv. **automobilovým zákonem** odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla pojištění rozšířilo na odpovědnost za následek nehody bez zavinění. Zásada dobrovolnosti na uzavření takového pojištění trvala až do konce roku 1932. [11]

1.2. Období v prvních poválečných letech

Podle tehdejších zákonů mohly jednotlivé pojišťovny provozovat buď pojištění elementární (živelní, tzn. pojištění majetku, odpovědnosti za škody a úrazové pojištění) nebo životní, nesměl však jeden ústav poskytovat obojí tyto služby najednou. K velké změně došlo, když nastoupil do služeb Ministerstva vnitra bývalý

tajemník ředitele rakouské životní pojišťovny Phönix-Leben, pojistný technik Ing. Ladislav Autengruber. *Koncem roku 1919 dal první podnět, aby princip specializovaného provozování pojišťovacích činností byl nahrazen principem smíšeného provozování životního a elementárního pojištění v rámci téhož ústavu. Tento podnět byl realizován nařízením vlády Československé Republiky č. 505 ze dne 3. Zář 1920. [6, str. 83.]*

Pojišťovny v tomto období nebyly moc ochotné tento druh pojištění poskytovat, počínaly si velice opatrně a pro zájemce i pojišťovnu uzavření pojistky bylo velice komplikované. Každý druh pojištění měl samostatné pojistné podmínky. Velká pozornost byla věnována druhu a kvalitě dopravního prostředku, zejména plavidel.

1.3. Období hospodářského růstu (1924 -29)

Pojištění odpovědnosti za škody se v tomto období dostalo do popředí zájmu obyvatel. Dokonce se dostalo i na druhé místo v poskytování neživotního pojištění, hned za té doby nejvyhledávanějším požárním pojištěním.

1.4. Období hospodářské krize a postupného ozdravování ekonomiky (1930 - 1938)

V průběhu 30.let zasáhla i Československo krize. Od prosince roku 1932 vstoupil v platnost zákon č. 198/1932 Sb., o dopravě motorových vozidel. Tento zákon nařizoval povinné pojištění živnostníků, kteří podnikali v oblasti dopravy. Pokud provozovatel živnostenskému úřadu neprokázal doklad o uzavření povinného ručení, nesměla se mu vydat koncesní listina na vykonávání živnosti.

Významným mezníkem ve vývoji pojištění odpovědnosti v Československu byl 26. březen 1935, kdy byl vydán zákon č. 81/1935 Sb., o jízdě motorovými vozidly. Tento zákon nabyl účinnosti 1.11.1935 a poprvé ukládá povinnost uzavřít povinné ručení každému držiteli vozidla, které bylo zapsáno v rejstříku československých motorových vozidel. Pojišťovny, které chtěly toto pojištění provozovat, musely získat oprávnění. *Nehradily se škody do 400 Kč a z vyšších částek pak pojistník hradil 10 % spoluúčast, nejméně však 400 Kč a nejvíc 20 000 Kč.*

Povinné ručení se vztahovalo jak na držitele vozidla, tak na osobu, která řídila vozidlo s jeho vědomím. Výjimku měli nadále řidiči ve vojenské službě a ve státní správě. Pojištěná osoba ale nesla škodu do určité výše.[12]

Zákonem se dále zakládal Fond na podporu při úrazech motorovým vozidlem. Tento fond je obdobou dnešního Garančního fondu. Do tohoto fondu odváděly pojišťovny, které poskytovaly povinné ručení, 1% z čistého zisku předchozího roku. Také se sem odváděly pokuty, které zaplatili držitelé nepojištěných vozidel. Z fondu byly následně hrazeny škody, které způsobili řidiči nepojištěným nebo nezjištěným vozidlem.

1.5. Období socialismu

Po komunistickém převratu byly komerční pojišťovny znárodněny a převedeny pod jedinou Československou pojišťovnu. Vydáním zákona 56/1950 Sb., o provozu na veřejných silnicích, byl rozsah a obsah povinného ručení rozšířen a povinné pojištění se změnilo na pojištění zákonné. Tento zákon v praktickém použití určoval naprosto vše, tzn. kdo, kde a za kolik se má pojistit. Zákon nahrazoval všeobecné pojistné podmínky i pojistnou smlouvu. Monopol na spravování povinného ručení umožňoval Československé pojišťovně pracovat s velmi nízkými administrativními náklady, např. nebylo nutno vyhotovovat pojistky, protože dokladem o pojištění odpovědnosti byla pouze státní poznávací značka. Pojišťovna také nemusela vést evidenci o nezaplacení pojistného, protože případné nezaplacení pojistného nemělo vliv na výplatu pojistného plnění. Pojistné plnění navíc nebylo shora nijak limitováno. Sazby pojistného, které byly stanoveny v roce 1955, vydržely v platnosti v podstatě až do počátku 90. let, i když systém dlouhodobě ukazoval, že sazby nejsou dostačující.

Ministerstvo financí Československé socialistické republiky vydalo v roce 1974 vyhlášku č. 123/1974 Sb., která stanovila rozsah a podmínky zákonného pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem motorového vozidla, které je provozováno Československou státní pojišťovnou.[12]

1.6. Pojištění odpovědnosti po Sametové revoluci

Po revoluci v roce 1989 byla zákonná podoba pojištění již nevyhovující. Dne 1. ledna 1992 nabyla v platnost vyhláška Ministerstva financí Československé federativní republiky č. 492/1991 Sb., která rušila vyhlášku č. 123/1974 Sb. Základním cílem této nové vyhlášky bylo **navýšení sazeb** pojištění. To od roku 1951 nebylo upravováno a dlouhodobě nedostačovalo na pokrytí závazků pojišťoven plynoucích z tohoto pojištění.

Hlavním milníkem rozvoje pojišťovnictví v tomto období i pojišťovnictví v České republice vůbec, bylo přijetí zákona č. 185/1991 Sb. o pojišťovnictví, který upravoval činnost a postavení pojišťoven.

V roce 1993 byla schválena novela tohoto zákona, na ni navázala vyhláška vydána ministerstvem financí České republiky č. 52/1994, která upravovala používání, způsob a umístění technických rezerv pojišťovny.

Do konce roku 1998 narostl deficit povinného ručení na 4-5 mld. Kč. S tlakem na zapojení se do evropské integrace také bylo nutné harmonizovat zákony s Evropskou unií. Do konce roku 1999 stále provozovala povinné ručení pouze Česká pojišťovna, a.s.

Rok 2000 se stal opravdovým milníkem v právní úpravě a poskytování pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla. V tomto roce byl vydán zákon 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla, ten začal platit od 1. ledna 2000. Systém byl změněn na povinně smluvní model, kdy je zákonem stanovena povinnost určitých subjektů uzavřít pojištění formou pojistné smlouvy, ale může si vybrat partnera, tedy pojišťovnu, se kterou tuto smlouvu uzavře. S nabytím účinnosti zákona 168/1999 Sb. požádalo u České národní banky o licenci původně **14 pojišťoven** a tyto pojišťovny se dohodly na umoření dluhu České pojišťovny, a.s..[12]

Dne 11. května 2005 byla přijata tzv. „pátá motorová směrnice“. Nejdůležitějším prvkem této směrnice byly změny týkající se limitů pojistného plnění, kdy byly pojišťovny nuceny postupně tyto limity zvedat a musely stanovovat limity pojistného plnění zvlášť na škodu na zdraví a zvlášť na škody ostatní. Také se upustilo

od kontrol pojištění z provozu vozidla ze strany členských států, v případech, kdy na jejich území vstoupilo vozidlo z jiného členského státu.[4]

2. Charakteristika základních pojmů pojištění

Pokud lidská aktivita bývá ohrožována nebezpečím, které negativně působí na danou aktivitu, jedná se o rizika, jež představují možné ztráty (majetkové, na zdraví atd.) pro malý i velký podnik, pro občany. Některé ztráty lze nahradit, jiné nikoliv.

Do běžného života lidí na zemi, ale i do podnikatelské sféry, negativně zasahují přírodní síly nebo špatné lidské chování. Vznik těchto situací lze s určitou pravděpodobností předpovědět, bohužel však nelze přesně určit, kdy nežádoucí okolnost nastane. Z toho důvodu hraje podstatnou roli pojištění, jejímž hlavním úkolem je zmírnit nebo úplně eliminovat důsledky nepříznivých situací, ke kterým došlo. Celý život každého provází pojištění různých druhů jak pro soukromé účely, tak pro podnikatelskou činnost. Prof. Ing. Viktória Čejková, PhD. říká, *"že základní filosofií pojištění byla pomoc v nouzi. Tento humánní obsah pojištění se v průběhu vývoje často opomíná a vytrácí"* [1, str. 7]. Lze tedy usuzovat, že ne každé pojištění je opravdu pro daný účel vhodné.

Všechny obměny v lidské společnosti a ekonomice se přímo odráží i v pojišťovnictví. Dynamický pokrok vědy a techniky "chrlí" na trh nové výrobky, služby, činnosti a s tím jsou spojená i nová rizika, se kterými se musí s určitou pravděpodobností počítat. Pojišťovny by měly tento trend kopírovat a měly by vytvářet nové produkty na míru daným rizikům. Každá odchylka v ekonomickém stavu firem, podniků a života občanů má poměrně velký vliv na poptávku po pojištění. Tato poptávka v období ekonomické krize klesá, naopak v době rozmachu roste.

V prostředí tržního mechanismu plní pojišťovnictví funkci ekonomického stabilizátoru firem i běžným občanů v důsledku nastalé krizové situace. Pojištění umožňuje plátcům rozložit náklady a uchovat tak pravidelnost daných plateb. Pomáhá k udržení životní úrovně a zároveň zabraňuje jejímu poklesu v případě události, která je pojištěním ošetřena. Stát do určité míry podporuje rozvoj pojišťovnictví např. slevy na dani. Pojišťovnictví ovlivňuje veškeré činnosti, podniky, firmy, občany a to jak přímo, tak nepřímo. Ovlivňuje vývoj tržní ekonomiky a vytváří nové pracovní příležitosti. Pojem riziko a s ním spojené pojmy nejistota a nahodilá událost úzce souvisejí s otázkou, k čemu

pojištění vlastně slouží. Pojištění se dá definovat jako přesun rizika na pojistitele. Přičemž riziko je nahodilá, nenadálá událost, která znamená určitý projev nejistoty, zejména ve vztahu k výsledku dané situace. Pojištění následně finančně kompenzuje negativní následky těchto nahodilých událostí. Obecně lze tedy říct, že důvodem sjednávání pojištění je existence pojistných rizik, která mohou vyvolat vznik nahodilé skutečnosti, se kterou je spojena povinnost pojistitele poskytnout pojistné plnění. Pojištění je v zásadě založeno na principu solidarity, podmíněné návratností a zároveň neekvivalentnosti návratu vložených prostředků.

Princip solidarity spočívá v tom, že ten, kdo si pojištění uzavře, společně přispívá svou platbou za pojištění, tj. pojistným na tvorbu pojistných rezerv pojišťovny. Tyto rezervy poté slouží k proplácení pojistných plnění jen těm, kterým se pojistná událost stala.

Kromě pojistné ochrany svých klientů, má i velký přínos v akumulaci poměrně velkého objemu peněžních prostředků, které získávají od svých klientů a spravují je. Pojištění přispívá a podporuje ekonomickou stabilitu tržního hospodářství, čímž se stává nepostradatelným pro kvalitní fungování a úspěšné rozvíjení tržních mechanismů.[1]

2.1. Pojistná smlouva

Pojistná smlouva, v hovorové řeči také pojistka, má právní soulad mezi klientem a pojišťovnou, na jejímž základě **vznikne pojistný vztah**. Obsahem pojistného vztahu je tedy pojistná ochrana klienta. Pokud je pojištění delší než jeden rok, vyžaduje se písemná forma. Součástí každé pojistné smlouvy jsou pojistné podmínky, všeobecné a zvláštní, s nimiž musí být pojistník před uzavřením pojistné smlouvy bezpodmínečně seznámen. Pojišťovna ve smlouvě figuruje jako **pojistitel**, klient jako **pojistník**.

Smlouva slouží jako doklad o pojištění a podle zákona musí obsahovat následující informace:

- určení pojistitele a pojistníka a jejich identifikace,
- určení oprávněné osoby a způsob jakým se bude na výnosech z tohoto pojištění podílet,
- předmět pojištění,

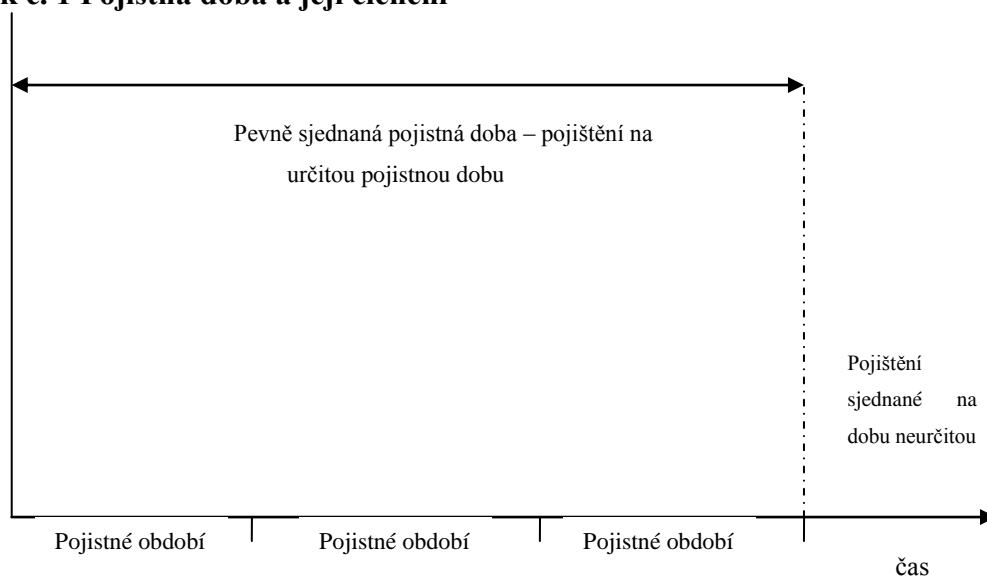
- určení, jestli jde o pojištění škodové či obnosové,
- vymezení pojistného nebezpečí a pojistné události,
- výše pojistného, jeho splatnost a informaci, zda se jedná o pojištění běžné nebo jednorázové,
- pojistná doba,
- způsob placení pojistného.

Pojistnou smlouvu lze uzavřít i ve prospěch 3. osoby, ta ve smlouvě vystupuje jako **pojištěný**. Pokud smlouvu uzavírá subjekt sám na sebe, je pojistník zároveň pojištěným.

V pojistné smlouvě může také vystupovat **obmyšlená osoba**, což je osoba, kterou si pojistník ustanoví v pojistné smlouvě a té vznikne právo na pojistné plnění v případě smrti pojištěného. **Oprávněnou osobou** se rozumí osoba, jež vznikne právo na pojistné plnění v důsledku pojistné události. [1]

Další důležitou informací v pojistné smlouvě je **pojistná doba**. Pojistná doba je doba, na kterou se toto pojištění uzavírá. Pojištění lze sjednat na dobu určitou, ale je možno ji uzavřít i na dobu neurčitou. Sjednávání pojistek na dobu neurčitou se využívá především u majetkového a odpovědnostního pojištění. Pojistná doba je dále členěna na pojistná období. U majetkového a odpovědnostního pojištění je pro výpověď, změnu či přechod k jiné pojišťovně důležitý konec pojistného období. [3]

Obrázek č. 1 Pojistná doba a její členění

Zdroj: DUCHÁČKOVÁ, Eva. *Principy pojištění a pojišťovnictví*, str. 33

2.2. Pojistný trh

Nabídka a poptávka v oblasti přenášení rizika pojištěním, specifickém druhu peněžní služby, se uskutečňuje na pojistném trhu.[2, str. 45] Předmětem obchodů na pojistném trhu je pojištění a zajištění. Pojišťovny zde nabízejí své zboží, resp. své služby – tj. pojištění a zajištění. Současně zde vystupují jako podnikatelské subjekty, tzn., že se nejen orientují na poskytování pojistné ochrany, ale také se snaží co nejefektivněji investovat dočasně volné peněžní prostředky. Pro hladké fungování pojistného trhu někdy mezi pojišťovnu a klienta vstupují tzv. zprostředkovatelé pojištění, jakými jsou agenti, makléři, poradci, apod. [2]

Podle předmětu činnosti pojistitelé lze rozdělit pojistný trh na dvě samostatné skupiny:

- *Nabídka a poptávka po pojištění a zajištění (věcný pojistný trh),*
- *Investování dočasně volných peněžních prostředků pojistitele (investiční pojistný trh).* [1, str.111]

Cenou na pojistném trhu je pojistné a zajistné. Pojistným rozumíme předem zaplacenou úplatu za přenesení negativních finančních důsledků nahodilých událostí, které ohrožují pojistníky, na pojistitele. *Pojistné je limitované cenou pojištěného majetku, velikostí rizika, úrovní vlastních nákladů pojistitele a ekonomicky přiměřeným ziskem pojistitele.*[1, str.9] Zajistným se rozumí cena za zajištění, tj. pojištění pojišťovny.

Pojistný trh se velmi dynamicky rozvíjí a je díky obrovskému kapitálu, kterým disponuje, jedním z nejdůležitějších segmentů finančního trhu. Jeho význam roste i s pokračující globalizací. Většina pojišťoven a zajišťoven je napojena na mezinárodní finanční trhy, což jim umožňuje realizovat obchody ve finančních centrech světa a ovlivňovat tak jejich vývoj. [1, str. 111]

Komerční pojišťovny se snaží prosadit na pojistném trhu, ten aktivně působí na kvalitu, rozsah a cenu pojistných produktů.

2.2.1. Ukazatelé úrovně pojistného trhu

Pojistný trh se neustále rozvíjí, tento vývoj nelze posoudit bez ukazatelů úrovně trhu. Tyto ukazatelé hodnotí obsah, rozsah a efektivnost pojistného trhu.

Jedním z hlavních ukazatelů je **předepsané pojistné**. Předepsané pojistné je pojistné, které je stanoveno na dohodnuté pojistné období.

Pojistné plnění představuje peněžité plnění, které bylo vyplaceno pojišťovnou jako náhrada nákladů za vzniklou škodu poškozenému či výplatu z úrazového, životního a důchodového pojištění. *Podmínkou výplaty pojistného plnění je realizace náhodilosti eventuálně i jiné, v životě člověka významné, události (např. věková hranice odchodu do důchodu, rodičovství, apod.).* [2, str. 56]

Škodovost je ukazatel, který vyjadřuje poměr mezi výší poskytnutých pojistných plnění a výší předepsaného pojistného. Udává se v procentech. Měla by být menší než netto pojistné v procentech a rozhodně by neměla dosahovat 100% přijatého pojistného.

Jedním z nejdůležitějších ukazatelů rozvoje pojistného trhu je **pojištěnost**. Vyjadřuje poměr předepsaného pojistného k hrubému domácímu produktu v běžných cenách. Uvádí se v procentech a v podmínkách tržního hospodářství vyjadřuje kapacitu pojistného trhu. Ukazatel **koncentrace trhu** udává podíl jednotlivých pojišťoven na pojistném trhu.

Pojistný trh je možné hodnotit i dalšími ukazateli úrovně pojistného trhu. Mezi nejčastěji používané patří: počet komerčních pojišťoven, počet zaměstnanců v pojišťovnictví, počet uzavřených pojistných smluv, průměrné pojistné na jednu pojistnou smlouvu, počet vyřízených pojistných událostí, průměrné pojistné plnění na jednu pojistnou událost nebo koncentrace pojistného trhu.

2.3. Dělení pojištění

2.3.1. Veřejná a soukromá pojištění

Z hlediska způsobu financování se pojištění dělí na komerční (soukromé) a sociální (veřejné). Veřejné pojištění organizuje stát a zahrnuje úhradu tzv. sociálních rizik. Je koncipováno jako pojištění povinné. Má význam v krytí rizik, které mají sociální charakter. Jedná se především o rizika spojená s pracovní neschopností, s pracovními úrazy a nemocemi z povolání, se zdravotní péčí a s nezaměstnaností. Naproti tomu soukromé pojištění se sjednává na svobodné vůli ekonomických subjektů (kromě některých povinných pojištění) dle jejich rozhodnutí a potřeb.[3]

2.3.2. Smluvní a zákonné pojištění

Další hledisko pro rozdělení pojištění je jeho vznik, dle kterého se rozlišuje na smluvní a zákonné. Toto rozdělení je téměř totožné s rozdělením na soukromé a sociální pojištění. Smluvní pojištění může být dobrovolné, kde uzavření smlouvy je stejně jako u výše uvedeného komerčního pojištění, ponecháno na **vlastním** rozhodnutí subjektů. Povinné pojištění je dáno právními předpisy. Pokud se neprokáže uzavření příslušné pojistné smlouvy, příslušný státní orgán nepovolí výkon této činnosti. Jedná se o činnost např. mysliveckou, lékařů, daňových poradců, a jiné.

Ke vzniku zákonného pojištění, jak vyplývá z názvu, vede zákonem uložená povinnost uzavřít toto pojištění. Pojistník si však může **vybrat pojišťovnu**, se kterou smlouvu uzavře. U zákonného pojištění se nemusí podepisovat smlouva. Je-li splněna podmínka uvedená v zákoně, pak tato povinnost automaticky vznikne. Nezaplacením pojistného se porušuje zákon. Momentálně v ČR existuje pouze jedno zákonné pojištění a to pojištění odpovědnosti organizace za škodu při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání. [1]

2.3.3. Klasifikace pojištění dle odvětví

Klasifikace pojištění má dvě základní hlediska dělení:

- dle způsobu tvorby rezerv (životní a neživotní),
- a dle předmětu pojištění (pojištění majetku, pojištění odpovědnosti za škodu, pojištění osob).

Pojištění životní, nebo-li také rezervotvorné, je spojeno vždy s tvorbou technické rezervy pojistného plnění. Pojistná událost, při tomto pojištění vždy v budoucnosti nastane. Jedná se o riziko smrti či riziko dožití konce smlouvy. Zatímco neživotní pojištění, nazývané také jako rizikové pojištění, pojistitel neví, zda daná nahodilá událost nastane a bude muset vyplatit pojistné plnění. Do této skupiny patří všechna pojištění majetku, odpovědnostní pojištění, pojištění úrazu, léčebných výloh, apod. *Pojistná rezerva se stanoví podle rozsahu pojištěného rizika a pravděpodobnosti vzniku pojistných událostí, a také podle rozsahu způsobených škod.*[1, str.27]

2.3.4. Formy pojištění

*Míra krytí náhodných potřeb daným druhem pojištění se nazývá **MÍRA ÚPLNOSTI POJIŠTĚNÍ** (pojištění je úplné v případě, že kryje plně náhodné potřeby). Míra úplnosti pojištění je dána použitými formami pojištění.*[2, str. 60 a 61]

Formy pojištění se může tedy rozdělit na dvě základní skupiny:

- škodová (zájmová pojištění),
- pojištění obnosové (sumové).

Tzv. ryzí zájmová pojištění, kdy je pojištěním krytá celá vzniklá škoda na majetku, je velmi zřídka pojišťovnami užíváno. V praxi se více setkáváme s tzv. pojištěním na první riziko. Při jejímž uplatnění je pojistné plnění pojišťovny shora omezeno hranicí (tzv. prvním rizikem). Všechny škody, které nepřesahují tuto hranici nebo se jí rovnají, jsou odškodněny plně. Škody, které horní hranici přesahují, jsou odškodňovány ve výši této horní hranice. Tato konstrukce je pojišťovnami uplatňována zejména v majetkovém a odpovědnostním pojištění. V současnosti však bývá pojišťovnami nejvíce užívána podoba pojištění na plnou hodnotu. Při kterém se kromě pojistné částky uplatňuje tzv. **pojistná hodnota**. Je-li sjednána pojistná částka stejná jako pojistná hodnota, nebo je pojistná

částka vyšší, poskytne pojišťovna pojistné plnění ve výši škody. Je-li však pojistná částka nižší než pojistná hodnota, pak dojde k tzv. **podpojištění** a odškodné je tak kráceno.

Při pojištění obnosovém se vždy ujednává pojistná částka jako peněžní suma. Uplatňuje se jak v neživotních, tak i životních pojištěních. Pojistná částka jako suma se zde sjednává, protože buď nelze, nebo je problém objektivně ohodnotit peněžní dopad nahodilosti, např. se velmi obtížně ohodnocuje život člověka.[2]

3. Charakteristika základních pojmů a principů povinného ručení

Povinnost uzavřít pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla (dále jen „povinné ručení“) má v České republice každý majitel vozidla. Je zde zákonem stanovena povinnost uzavřít toto pojištění, a to formou smlouvy. Toto pojištění upravuje zákon č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla. Z povinného ručení jsou hrazeny škody na majetku, zdraví, životě nebo ušlý zisk, který vznikne řidiči, třetí osobě či osobám. Je založeno na principu objektivní odpovědnosti. Objektivní odpovědnost znamená, že ten, kdo škodu způsobí, za ni automaticky odpovídá. Nevztahuje se však na škodu vzniklou na vozidle pojištěného, kterou způsobí vlastním zaviněním.

3.1. Právní úprava povinného ručení

Podmínky sjednání a plnění pojistné smlouvy upravuje v České republice zákon č. 168/1999 Sb. (dále je „zákon“). Tímto zákonem se harmonizuje právní úprava odpovědnosti za škodu způsobenou motorovým vozidlem s právem Evropského společenství. Mimo jiné zřizuje Českou kancelář pojistitelů a vymezuje její právní postavení, organizace a předmět činnosti. Také stanovuje povinnost uzavřít povinné ručení pro každé vozidlo, které je provozováno na pozemní komunikaci včetně těch vozidel, která jsou pouze ponechána na pozemní komunikaci. [9]

Další významná právní norma k této problematice je vyhláška č. 205/1999 Sb. Ministerstva financí, která provádí výše zmíněný zákon. Vyhláška stanovuje rozsah údajů o pojištění odpovědnosti sdělovaných pojistitelem České kanceláři pojistitelů, náležitosti potvrzení o době trvání, škodném průběhu tohoto pojištění, apod.

Zákon nařizuje uzavřít pojistnou smlouvu každému vlastníkově tuzemského vozidla nebo řidiči cizozemského vozidla, nestanoví-li zákon jinak. Bezprostředně po uzavření pojistné smlouvy je pojistitel povinen vystavit pojistníku doklad o pojištění odpovědnosti a **zelenou kartu**.

Pojistná smlouva musí obsahovat údaje o účastnících smlouvy, údaje o vozidle, době trvání pojištění, pojistném období, limitu pojistného plnění, výši pojistného, způsobu jeho placení, a také jeho splatnosti. [9, §3]

Z povinnosti pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou motorovým vozidlem jsou dle §5 zákona vyloučeny tyto osoby:

- řidič cizozemského vozidla s platnou zelenou kartou vydanou pojišťovnou v cizím státě nebo vozidla s pojištěním odpovědnosti na území České republiky, jehož pojištění je zaručeno kanceláří pojistitelů cizího státu,
- složky integrovaného záchranného systému,
- vozidla provozována bezpečnostní informační službou, vozidla Ministerstva obrany provozována Vojenským zpravodajstvím, vozidla Ministerstva vnitra pro provozování Úřadu pro zahraniční styky a informace, vozidla Policie České republiky, také útvarů služby kriminální policie a vyšetřování a vozidla obce pro provozování jednotkami sborů dobrovolných hasičů obce.

Tyto vozidla obdrží zelenou kartu od Ministerstva financí. Zanikne-li důvod, aby bylo vozidlo zařazeno do výjimky z pojištění odpovědnosti, je dána povinnost zelenou kartu ministerstvu vrátit.[9, §5]

Povinnost pojištění dle § 12 zákona zaniká v těchto případech:

- *dnem, kdy pojistník, jeho dědic, právní nástupce nebo vlastník vozidla, pokud je odlišnou osobou od pojistníka, oznámil pojistiteli změnu vlastníka tuzemského vozidla,*
- *dnem, kdy vozidlo přestalo fyzicky existovat,*
- *dnem vyřazení tuzemského vozidla z evidence,*
- *odcizením vozidla,*
- *dnem následujícím po marném uplynutí lhůty stanovené pojistitelem v upomínce k zaplacení dlužného pojistného nebo jeho části, poručené pojistníkovi,*
- *výpovědí,*
- *dohodou,*
- *uplynutím doby, na kterou bylo pojištění sjednáno. [9, §5]*

3.2. Charakteristika a základní pojmy v oblasti povinného ručení

3.2.1. Motorové vozidlo

Základní rozdělení motorových vozidel do kategorií stanovuje zákon 56/2001 Sb. o podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích. Toto rozdělení je uvedeno v následující tabulce:

Tabulka č. 1: Základní kategorie vozidel

Kategorie L	Motorová vozidla zpravidla s méně než čtyřmi koly.
Kategorie M	Motorová vozidla, která mají nejméně čtyři kola a používají se pro dopravu osob.
Kategorie N	Motorová vozidla, která mají nejméně čtyři kola a používají se pro dopravu nákladu.
Kategorie O	Přípojná vozidla.
Kategorie T	Traktory zemědělské nebo lesnické.
Kategorie S	Pracovní stroje.
Kategorie R	Ostatní vozidla, která nelze zařadit do výše uvedených kategorií.

Zdroj: KOPECKÝ Karel. Povinné ručení: otázky a odpovědi, str. 18.

Kategorie vozidel L se dále člení na:

- mopedy (dvoukolové, tříkolové mopedy nebo lehké čtyřkolky jejich objem válců nepřesahuje 50 cm³. V případě mopedů se spalovacím motorem maximální konstrukční rychlost nepřesahuje 45 kmh⁻¹, při jakémkoli druhu pohonu čtyřkolky nesmí čistý výkon přesáhnout 4kW),
- motocykly (motocykly s postraním vozíkem),
- motorové tříkolky (motorové tříkolky, čtyřkolky a motokolo).

Kategorie vozidel M se člení na:

- a) M1 – vozidla, která mají nejvýše osm míst k přepravě osob plus místo řidiče, nebo víceúčelová vozidla,
- b) M2 – vozidla, která mají více jak osm míst k přepravě osob a jejich nejvyšší přípustná hmotnost nepřesahuje 5 000 kg,
- c) M3 - vozidla, která mají více jak osm míst k přepravě osob a jejich nejvyšší přípustná hmotnost přesahuje 5 000 kg.

Při rozhodování do zařazení do kategorie M a N se považuje za místo k přepravě osob místo pro osobu sedící, ležící, stojící nebo místo s trvalými úchyty ukotvení sedadla, přičemž není rozhodující, zda sedadlo na tomto místě je nebo není umístěno. [5, str. 20]

Kategorii vozidel N se dále člení na vozidlo:

- a) N1 –jehož nejvyšší přípustná hmotnost nepřesahuje 3 500 kg,
- b) N2 –jehož nejvyšší přípustná hmotnost přesahuje 3 500 kg, ale nepřevyšuje 12 000 kg,
- c) N3 –které má nejvyšší přípustnou hmotnost nad 12 000 kg.

Kategorii vozidel O se dá rozdělit na přípojná vozidla:

- a) O1 – kdy nejvyšší přípustná hmotnost nepřesahuje 750 kg,
- b) O2 – které má nejvyšší přípustnou hmotnost vyšší jak 750 kg, ale nepřesahuje 3 500 kg,
- c) O3 – které má nejvyšší přípustnou hmotnost vyšší jak 3 500 kg, ale nepřesahuje 10 000 kg,
- d) O4 - kdy nejvyšší přípustná hmotnost přesahuje 10 000 kg,
- e) OT1 – traktoru, nejvyšší přípustná hmotnost nepřesahuje 1 500 kg,
- f) OT2 – traktoru, které má nejvyšší přípustnou hmotnost vyšší jak 1 500 kg, ale nepřesahuje 3 500 kg,

- g) OT3 – traktor, které má nejvyšší přípustnou hmotnost vyšší jak 3 500 kg, ale nepřesahuje 6 000 kg,
- h) OT4 – taktéž traktor, jejichž nejvyšší přípustná hmotnost převyšuje 6 000 kg.

A kategorii S se dělit na pracovní stroje:

- a) Ss – samojízdný, což je zvláštní vozidlo s vlastním zdrojem pohonu, určené pouze pro výkon určitých pracovních činností, není zpravidla určen pro přepravu osob,
- b) Sp – přípojný, je také zvláštní vozidlo, avšak bez vlastního zdroje pohonu, také určené pouze pro výkon určitých pracovních činností.

Ty se však ještě dále člení dle technicky přípustné hmotnosti na:

- Sp1 – přípustná hmotnost nepřesahuje 3 000 kg,
- Sp2 – přípustná hmotnost přesahuje 3 000 kg, ale nepřevyšuje 6 000 kg,
- Sp3 – kdy přípustná hmotnost převyšuje 6 000 kg.

Toto rozdělení motorových a přípojných vozidel je důležité pro statistické vyhodnocení pojištění a pro stanovení rizikovosti jednotlivých skupin, druhů a značek vozidel. [5, str. 18-21]

Registr silničních vozidel

Registr silničních vozidel je seznam, který vedou obecní úřady obcí s rozšířenou působností. Je evidencí silničních motorových vozidel, přípojných vozidel a provozovatelů těchto vozidel. Centrální registr silničních vozidel vede Ministerstvo dopravy. Ministerstvo vnitra, Ministerstvo obrany a zpravodajské služby vedou registr silničních vozidel používaných pro jejich účely. [5, str. 12]

3.2.2. Rozsah pojištění

Zákon v ustanovení § 6 stanovuje rozsah pojištění odpovědnosti za škodu, která je touto právní normou upravena. Dle tohoto zákona má pojištěný nárok, aby pojistitel za něho nahradil škodu a náklady s ní vynaložené, kterou způsobil poškozeným:

- a) na zdraví nebo usmrcením,

- b) poškozením, zničením nebo ztrátou věci, ale i škodu vzniklou odcizením věci, kde pozbyla fyzická osoba schopnost ji opatrovat,
- c) ušlý zisk,
- d) spojené s právním zastoupením při uplatňování nároků podle písmen a) až c).

Dané pojištění také zahrnuje i náklady, které byly vynaloženy na poskytnutí léčebné péče, dávek nemocenského pojištění nebo důchodů z důchodového pojištění a to v důsledku škody na zdraví nebo usmrcením, která byla v souvislosti s provozem vozidla způsobena. Zákon vylučuje z pojistné ochrany tyto náklady pouze v případě, kdy se jedná o náklady vynaložené v souvislosti se škodou na zdraví nebo usmrcením, které utrpěl řidič vozidla, jehož provozem byla škoda způsobena.[4; str. 65]

Pojistná smlouva musí být sjednána tak, aby pojištění odpovědnosti platilo ve všech členských státech a dalších státech uvedené ve vyhlášce č. 205/1999 Sb. Pojistitel je povinen platnost v daných státech vyznačit na zelené kartě. V případě škodné události způsobenou provozem vozidla na území jiného členského státu se rozsah pojištění řídí právní úpravou tohoto státu, pokud není rozsah podle pojistné smlouvy nebo zákona širší.

Pojistitel dle zákona nehradí:

- škodu, kterou utrpěl řidič vozidla, který škodnou událost způsobil,
- škodu na věci a ušlém zisku, za kterou pojištěný odpovídá svému manželu či osobám, které s ním v době vzniku škodné události žily ve společné domácnosti, s výjimkou škody na zisku, jestliže se tato škoda týká zdraví nebo usmrcení,
- škodu provozem vozidla, na jejíž byla škoda způsobena
- škodu na věci a ušlém zisku vzniklou mezi vozidly jízdní soupravy tvořené motorovým a přípojným vozidlem, nejedná-li se o škodu způsobenou provozem jiného vozidla,
- škodu vzniklou manipulací s nákladem stojícího vozidla,

- náklady vzniklé poskytnutím léčebné péče, dávek nemocenského pojištění nebo důchodů z důchodového pojištění v důsledku škody na zdraví nebo usmrcením, které utrpěl řidič vozidla, který škodu způsobil,
- škodu způsobenou provozem vozidla při jeho účasti na organizovaném motoristickém závodě nebo soutěži, s výjimkou škody způsobené při takovéto účasti, jestliže je řidič při tomto závodě nebo soutěži povinen dodržovat pravidla provozu na pozemních komunikacích,
- škodu vzniklou provozem vozidla při teroristickém činu nebo válečné události, jestliže má tento provoz přímou souvislost s tímto činem nebo událostí. [9]

3.2.3. Limity pojistného plnění

Výše limitů je velmi podstatná součástí smlouvy a pojistník by se měl na tuto informaci soustředit. Aby však na pojistném trhu nedocházelo k nabízení velmi nízkých limitů, byla zákonem stanovena spodní hranice, a to 35 mil. Kč na škody na zdraví či usmrcení, vždy pro každého jednotlivého zraněného či usmrceného účastníka pojistné události. Tento limit také zahrnuje náhrady nákladů vynaložených na péči hrazenou z veřejného zdravotního pojištění. Pojistný limit pro škody na věci a ušlý zisk je stanoven bez ohledu na počet poškozených. Zákonem je spodní hranice tohoto limitu stanovena na 18 mil. Kč. Horní limit pojištění odpovědnosti si pojišťovna určuje podle svých dispozic.

Jedná se o pojištění na první riziko, tedy pojišťovna hradí všechnu škodu do tohoto limitu, to, co přesahuje tuto škodu, je po viníkovi vymáháno. Výjimka je v případě sjednání tzv. **spoluúčasti**. Spoluúčast je částka, kterou se pojištěný podílí na pojistné události. Obvykle je stanovena fixní částkou nebo procentem. Viník škodné události, který má sjednanou spoluúčast, musí očekávat, že mu pojišťovna uhradí jen škody nad tuto smlouvenou částku.[1]

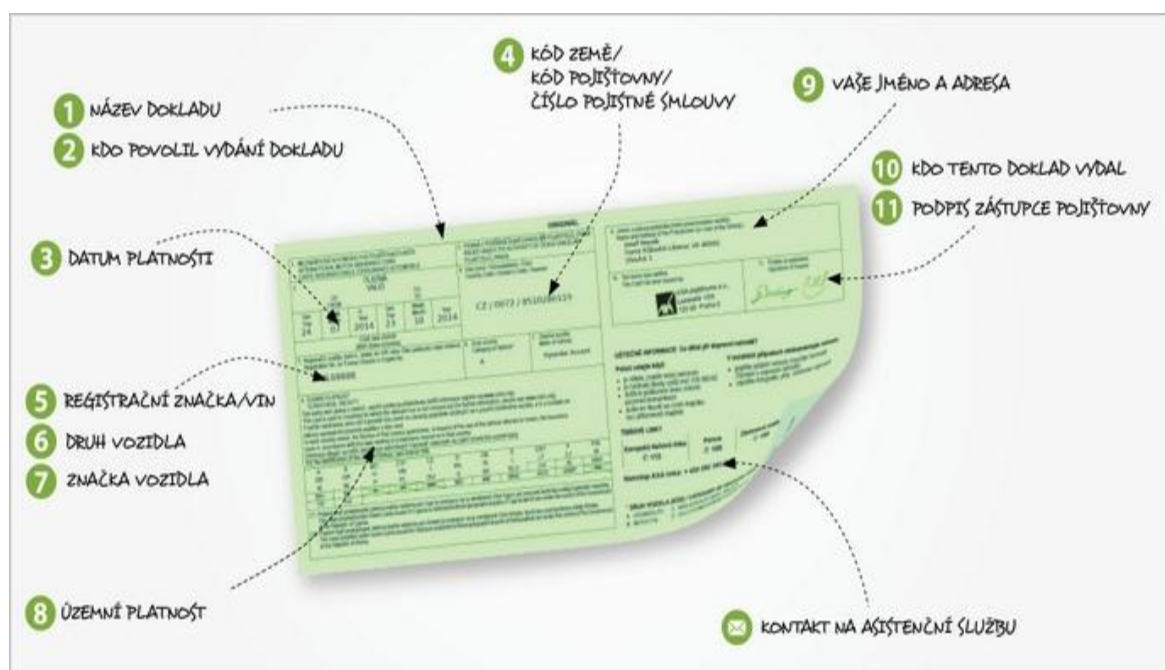
3.2.4. Zelená karta

Správný název zelené karty zní Mezinárodní automobilová pojišťovací karta. Z názvu tedy plyne, že se jedná o mezinárodní kartu, která od účinnosti novely zákona č.

168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla, slouží jako doklad k prokázání zaplaceného pojištění odpovědnosti z provozu vozidla. V České republice povoluje vydání zelené karty Česká kancelář pojistitelů. Na této kartě musí být vyznačeno, ve kterých státech toto pojištění platí. I když se ve většině případů povinné ručení sjednává na dobu neurčitou, zelená karta má omezenou platnost. [13,14]

Řidič je povinen mít vždy kartu při řízení vozidla u sebe. Pokud ji řidič při kontrole Policie ČR neprokáže, jedná se o přešůpek, za který hrozí pokuta v rozmezí 1 500 – 3 000 Kč. [15]

Obrázek č.2: Zelená karta

Zdroj: www.srovnator.cz

3.2.5. Bonus a malus

Pojišťovny v pojistných smlouvách při kalkulaci pojistného zohledňují výši pojistného a předcházející škodný průběh pojištění odpovědnosti. Pokud pojistník provozoval všechny svá vozidla bez nehody, hovoříme o tzv. bezškodném průběhu, a má tedy právo na cenové zvýhodnění svého povinného ručení, tedy **bonusu**. Maximální výše tohoto bonusu se pohybuje v rozmezí 50 a 60 %. Doba, za kterou řidič získá maximální bonus, se u jednotlivých pojišťoven liší.

Malus je opakem bonusu. Hrozí řidiči, který v průběhu pojištění způsobí škodnou událost. Tomu je k pojistnému účtována přírážka. [5]

Vzhledem ke zvýhodněním, která jsou v praxi poskytována klientům pojišťoven, systém bonus/malus na trhu povinného ručení bohužel nereprezentuje skutečnost. Mezi tyto zvýhodnění patří např. poskytování různých bonusových tolerancí, půjčování bonusů rodinným příslušníkům, či garance, kdy první škoda nebude mít vliv na výši bonusu. Výsledkem tohoto se stalo, že u většiny pojistných smluv na trhu jsou přiznány vysoké bonusy, přestože klienti na ně nemají nárok.

Rozhodná doba

Rozhodná doba je časový průběh, který je vymezen trváním vztahu klienta a pojišťovny, ve kterém nedošlo k pojistné události, kdy by pojišťovna musela poskytnout pojistné plnění. Tato doba je vyčíslena počtem měsíců. Pokud přecházející pojištění proběhlo bez pojistných událostí, je rozhodná doba shodná s dobou pojištění. Pokud však nastaly pojistné události s pojistným plněním, pojišťovna odečítá určitý počet měsíců a rozhodná doba je snížena.

Rozhodná doba se pro účely přiznání bonusu, resp. uplatnění malusu, sleduje od počátku pojištění odpovědnosti, nejdříve však od 1. 1. 2000.[26]

Potvrzení o průběhu předcházejícího pojištění

Toto potvrzení vydává zájemci o pojištění v písemné podobě předcházející pojišťovna na vyžádání. Předchozí pojistitel je ze zákona povinen toto potvrzení vydat do 15 dnů od zániku pojištění. Originál zájemce odevzdá při uzavírání následného pojištění odpovědnosti nové pojišťovně. Údaje o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla jsou registrovány Českou kanceláří pojistitelů. Pojišťovna může získat při sjednávání pojistky údaje o rozhodné době z této databáze. [26]

3.2.6. Česká kancelář pojistitelů

Zákon zřizuje Českou kancelář pojistitelů, která je profesní organizací pojistitelů, jimž bylo uděleno, Ministerstvem financí, povolení k provozování pojištění odpovědnosti

za škodu způsobenou motorovým vozidlem. Tato organizace má sídlo v Praze. Je zřízena pro plnění zákonem předepsané úloh, kterými jsou:

- správa garančního fondu,
- provozování hraničního pojištění a informačního střediska,
- zabezpečení plnění úkolů, které souvisejí s jejím členstvím v Radě kancelářů,
- uzavírání dohod s kancelářemi pojistitelů cizích států, informačními středisky a orgány pověřenými v jiných členských státech vyřizováním žádostí o náhradní plnění a zabezpečuje úkoly vyplývající z těchto dohod,
- spolupráce se státními orgány ve věcech týkajících se pojištění odpovědnosti,
- vedení evidence a statistiky pro účely pojištění odpovědnosti,
- podílení se na předcházení škod v provozu na pozemních komunikacích a na předcházení pojistných podvodů v pojištění souvisejícím s provozem vozidel,
- zpracování údajů o dopravních nehodách od Policie České republiky, a to pro své potřeby, potřeby svých členů nebo kancelářů pojistitelů cizích států a jejich členských pojišťoven.[9]

Členy Kanceláře jsou pojišťovny, které provozují pojištění odpovědnosti z provozu vozidla na území České republiky. Členství vzniká dnem získání oprávnění od České národní banky toto pojištění poskytovat, nebo také prvním dnem zahájení činnosti v této pojistné oblasti na území České republiky pojistitelem z jiného členského státu.

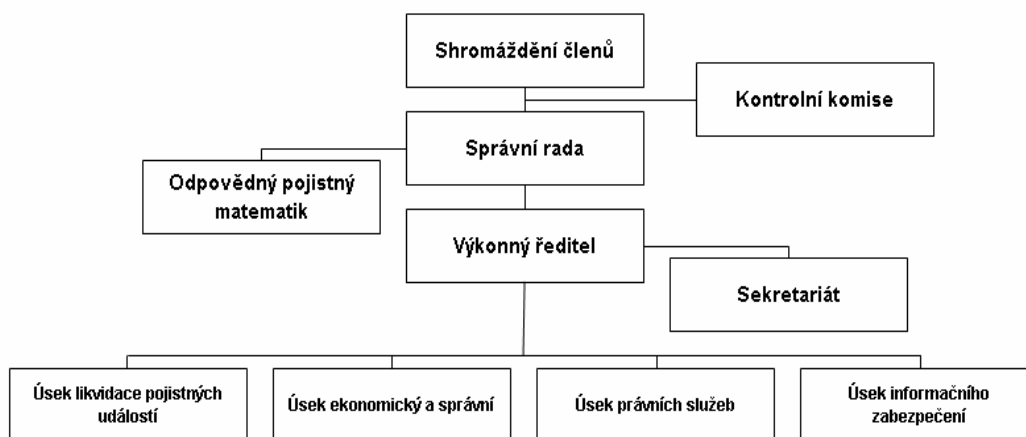
V současnosti jsou členy kanceláře tyto pojistitelé: AIG pojišťovna, AXA pojišťovna, Allianz pojišťovna, ČSOB pojišťovna, Česká podnikatelská pojišťovna, Česká pojišťovna, Generali pojišťovna, Hasičská vzájemná pojišťovna, Kooperativa pojišťovna, Slavia pojišťovna, Triglav pojišťovna, Uniqa pojišťovna, Wüstenrot pojišťovna.

Členové Kanceláře jsou povinni platit Kanceláři příspěvky. Příspěvky smějí být využívány pouze na zabezpečení působnosti této Kanceláře. Členové ručí za závazky v poměru podle výše svých příspěvků. Kancelář je povinná také tvořit technické rezervy a to k závazkům, na které nemá Kancelář vytvořena odpovídající aktiva.

Orgány České kanceláře pojistitelů jsou:

- **shromáždění členů:** nejvyšší orgán Kanceláře,
- **správní rada:** statutární orgán Kanceláře, má 5 členů,
- **kontrolní komise:** kontrolní orgán Kanceláře, má 3 členy, *dohlíží na výkon působnosti správní rady, na výkon činností Kanceláře a její hospodaření a na dodržování povinnosti členů Kanceláře platit příspěvky ve stanovené lhůtě a výši,*
- **výkonný ředitel:** *je oprávněn činit právní úkony k zabezpečení působnosti Kanceláře, v době mezi zasedáními správní rady přijímat veškerá opatření a rozhodnutí nezbytná k zajištění řádné činnosti Kanceláře, pokud správní rada neurčí jinak.* [9, §19-22]

Obrázek č. 3: Organizační uspořádání a vedení kanceláře

Zdroj: Česká kancelář pojistitelů

Garanční fond

Podle zákona má poškozený, tedy ten, kterému byla způsobena škoda motorovým vozidlem, nárok na náhradu škody. V tomto případě vystupuje Česká kancelář pojistitelů jako garant a poskytuje pojistné plnění z vytvořeného Garančního fondu. Tento fond je tvořen z příspěvků pojistitelů a z pojistného za hraniční pojištění. Výše příspěvku je dána podílem pojišťoven na trhu pojištění odpovědnosti z provozu vozidla. Od 1. ledna 2009 je také garanční fond tvořen z přijatých pokut od provozovatele vozidla, který provozuje

vozidlo bez povinného ručení, čímž porušuje zákon. Za každý den bez pojištění je vlastník vozidla povinen uhradit Kanceláři příspěvek 20 – 300 Kč dle druhu vozidla. [13,14]

Kancelář poškozenému z fondu poskytuje:

- plnění za škodu, která byla způsobena nezjištěným vozidlem,
- plnění za škodu, kterou zavinil řidič nepojištěného vozidla,
- plnění za škodu způsobenou provozem vozidla, za kterou odpovídá osoba pojištěna u pojistitele, který z důvodu svého úpadku nemůže uhradit tuto škodu,
- plnění za škodu způsobenou provozem cizozemského vozidla, za kterou odpovídá osoba pojištěná hraničním pojištěním,
- plnění za škodu způsobenou provozem cizozemského vozidla, jehož řidiči nevzniká příprovozu tohoto vozidla na území České republiky povinnost uzavřít hraniční pojištění,
- náhradní plnění, které je dáno zákonem a to v rozsahu v jakém je povinna Kancelář plnit.[9, §24]

Tabulka č. 2: Příklady částek příspěvků nepojištěných

Příklad č.	Varianty doby nepojištění					1 den	7 dní	30 dní	
	Údaje o vozidle					Výše příspěvku	Výše příspěvku	Výše příspěvku	Průměrné placené pojistné
	Značka a model vozidla	Zdvihový objem	Výkon	Hmotnost	Počet míst				
1	Peugeot 106	954	33 kw	1 220	5	50 Kč	350 Kč	1 500 Kč	281 Kč
2	Škoda 105	1 046	33 kw	1 275	5	50 Kč	350 Kč	1 500 Kč	351 Kč
3	Škoda Felicia	1 289	40 kw	1 420	5	50 Kč	350 Kč	1 500 Kč	356 Kč
4	VAZ 2107(Lada)	1 452	55 kw	1 430	5	50 Kč	350 Kč	1 500 Kč	524 Kč
5	VW Passat	1 896	81 kw	1 850	5	70 Kč	490 Kč	2 100 Kč	841 Kč
6	Tatra 613	3 495	122 kw	2 140	5	70 Kč	490 Kč	2 100 Kč	1 169 Kč
7	Honda 600	591	33 kw	285	2	30 Kč	210 Kč	900 Kč	221 Kč

Zdroj: www.bezpojisteni.cz

3.2.7. Hraniční pojištění

Řidič cizozemského vozidla je povinen uzavřít s Kanceláří pojistnou smlouvu o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem tohoto cizozemského vozidla na území České republiky, tzv. Hraniční pojištění. Výjimkou jsou řidiči, kteří jsou držiteli platné zelené karty vydané pojišťovnou v cizím státě nebo řidiči, jejichž pojištění odpovědnosti na území České republiky je zaručeno kanceláří pojistitelů cizího státu.

Hraniční pojištění se uzavírá při vstupu cizozemského vozidla na území České republiky zaplacením pojistného, a to na dobu jeho pobytu na tomto území nebo na dobu prodloužení tohoto pobytu, nejméně však na dobu 15 dnů. Bez hraničního pojištění neumožní Policie České republiky jízdu takového vozidla na území České republiky.[9, §14]

Splnění povinnosti uzavřít hraniční pojištění tedy kontroluje Policie ČR. V případě, že je prokázáno, že vozidlo, jehož se povinnost uzavřít hraniční pojištění týká, je provozováno bez tohoto pojištění, je řidič vyzván k zaplacení trojnásobku jinak splatného pojistného, nejméně však 10 000 Kč, a do zaplacení mu není umožněna jízda tímto vozidlem. To stejné platí, jestliže je cizozemské vozidlo provozováno na území České republiky bez hraničního pojištění po skončení doby platnosti zelené karty.

Tabulka č. 3: Standardní pojistné hraničního pojištění platné od 1.1.2014.

Skupina vozidel	Sazby pojistného v Kč	
	15-ti denní sazba	
	Mimo soutěže	Motoristické soutěže
Dvoukolové motorové vozidlo a motorová tříkolka	3 600	5 400
Osobní automobil do celkové hmotnosti 3500 kg včetně	7 600	15 200
Ostatní motorová vozidla (nákladní vozidla, tahače, autobusy)	14 400	28 800
Přívěsy nad 750 kg a návěsy	2 700	X

Zdroj: Česká kancelář pojistitelů

3.2.8. Škodní zástupce

Pojem škodní zástupce byl do Zákona převzat z Evropské směrnice, cílem směrnice bylo dosažení toho, aby poškozený, který má nárok na odškodnění v důsledku nehody v členském státě Evropské Unie, který není jeho trvalým bydlištěm, mohl vyřídit tuto náhradu škody ve své zemi.

Pojistitel se sídlem v České Republice je povinen ustanovit v každém členském státě, mimo členský stát, ve kterém získal povolení k provozování pojištění odpovědnosti, škodného zástupce. Škodní zástupce jménem pojistitele projednává škodné události. Za tímto účelem shromažďuje informace, které jsou nutné k prošetření těchto nároků. Dále provádí opatření k jejich vypořádání, byla-li škoda způsobena provozem vozidla:

- *ke kterému bylo sjednáno pojištění odpovědnosti u pojistitele nebo pobočky pojistitele v jiném členském státě, než je stát, ve kterém má poškozený bydliště nebo sídlo,*
- *které má obvykle stanoviště v jiném členském státě, než je stát, ve kterém má poškozený*
- *bydliště nebo sídlo, došlo-li k této škodě v jiném členském státě, než je stát, ve kterém má poškozený bydliště nebo sídlo.*

Škodní zástupce může provozovat svou činnost i pro více pojistitelů. [9, §9a]

3.3. Dopravní nehoda

Dopravní nehoda je nahodilá událost, ze které většinou plyne škoda, hovoří se tedy o škodné události. Jelikož pojištění odpovědnosti za tuto škodu je zákonné, předpokládá se tedy, že se jedná o pojistnou událost, ze které plyne pojistné plnění. Tomuto však předcházejí úkony, které musí viník a poškozený splnit.

Účastníci nehody jsou povinni v následujících případech přivolat Policii ČR, a to v případech, kdy:

- dojde k usmrcení nebo zranění osoby,

- dojde k hmotné škodě převyšující částku 100 000 Kč,
- dojde k hmotné škodě na majetku třetí osoby,
- dojde k poškození nebo zničení součásti nebo příslušenství pozemní komunikace,
- účastníci dopravní nehody nemohou sami zabezpečit obnovení plynulosti provozu na pozemní komunikaci.

Policii ČR je možné volat i v případech, kdy mezi účastníky nedojde k dohodě o podstatných okolnostech dopravní nehody. Výjezd Policie ČR k dopravním nehodám není zpoplatněn. Je-li nehoda šetřena Policií ČR, doporučuje se podepsat policejní protokol jen tehdy, pokud účastníci nehody souhlasí s jeho zněním. V opačném případě se do protokolu mohou uvést výhrady.

Pokud nevznikne povinnost volat Polici ČR, účastníci dopravní nehody musí sepsat společný záznam o dopravní nehodě, který podepíší, a neprodleně předají pojistiteli. Tento záznam musí obsahovat identifikaci místa a času dopravní nehody, jejich účastníků a vozidel, její příčiny, průběhu a následků (viz příloha 1).

Záznamo dopravní nehodě je samopropisovací sada formulářů, které se po vyplnění a podpisu oběma účastníky nehody od sebe oddělí a každý účastník pak předá svou část pojišťovně.

Pro názorný příklad, jak postupovat při dopravní nehodě připravila Nehodová služba následující obrázek:

Obrázek č. 4. Rádce jak postupovat při dopravní nehodě

Zdroj: <http://www.nehodovaslužba.cz>

V případě nehody v zahraničí Česká kancelář pojistitelů doporučuje v každém případě zavolat policii. Protokol doporučuje podepsat jen v případě, kdy účastník nehody protokolu rozumí a souhlasí s údaji, které jsou v něm zapsány. Je možné se také obrátit na Radu kanceláří země, kde se nehoda uskutečnila. V rámci Evropy se vyplňuje Evropský záznam o dopravní nehodě, pokud ho účastníci mají každý v jiném jazyce, vyplňují oba, jde o obsahově shodné formuláře.

Pokud dojde k nehodě, kdy viník nemá sjednané povinné ručení, náhradu škody vyplácí Česká kancelář pojistitelů z garančního fondu. Stejný princip platí, pokud do nehody na území České republiky je zapojeno zahraniční vozidlo nebo také pokud nehodu se škodou na zdraví zaviní nezjištěný pachatel, či řidič ukradeného vozidla. K takové nehodě je nutné přivolat Policii ČR a sepsat protokol o dopravní nehodě. Celou tuto událost je také nutné okamžitě oznámit České kanceláři pojistitelů. Při hlášení pojistné události je nutné znát alespoň minimální údaje, jako jsou datum a místo nehody, státní poznávací značka, kategorii a model vozidla viníka nehody. [13]

3.4. Způsob a rozsah náhrady škody

Způsob a rozsah náhrady škody poškozeným osobám (případně pozůstalým) je stanoven v Občanském zákoníku. Může nastat pět různých druhů škod.

- a) *Věcná škoda – při určení výše škody se vychází z její ceny v době poškození (skutečná škoda), na žádost poškozeného je také možné uhradit škodu uvedením do stavu před nehodou, může se jednat např. o opravu plotu, terénní úpravy, apod.*
- b) *Škoda na zdraví – poškození mohou uplatnit nároky na:*
  - *Bolestné,*
  - *Ztížení společenského uplatnění,*
  - *Náhradu ztráty výdělku,*
  - *Náhradu za ztrátu na důchodu.*

V případě škody na zdraví, která má za následek smrt, pozůstalým náleží odškodnění buď jednorázovou formou, nebo peněžitým důchodem (výživné).

- c) *Ušlý zisk – zde se vychází z tzv. čistého zisku, tedy od prokazatelných příjmů se odečtou zjištěné náklady, ale pouze ty, které by poškozený musel vynaložit tehdy, kdyby v podnikatelské činnosti pokračoval v případě, že by ke škodné události nedošlo. Při zjišťování ušlého zisku se nesmí odečíst od příjmu tzv. pevné náklady, tj. výdaje, které poškozený musí vynakládat nezávisle na tom, zda podnikatelská činnost probíhá, či ne.*
- d) *Účelné náklady spojené s léčením – tj. výdaje na lékaře, léčebné a protetické pomůcky, na nutné pobyty v lázních, pokud je nehradí zdravotní pojišťovna, náklady na účelné přilepšení na stravě či zvýšené náklady na dietní stravování posouzené lékařem. Také má poškozený nárok na náhradu přiměřených nákladů spojených s cestami nejbližších příbuzných do nemocnice či rehabilitačního zařízení.*
- e) *Přiměřené náklady spojené s pohřbem – zahrnují náklady účtované pohřební službou, hřbitovní poplatky, cestovní výlohy, církevní poplatky, náklady na zřízení pomníku nebo desky, náklady na úpravu hrobu, 1/3 z částky skutečných*

nákladů na smuteční ošacení. Od nákladu pohřbu je nutné odečíst pohřebné, poskytované státem.[4, str. 75-76]

3.5. Pojistné služby poskytované pojišťovny k povinnému ručení

Většina pojišťoven na našem trhu nabízí k povinnému ručení služby nebo další pojištění. Ty mohou být součástí základní nabídky nebo mohou být nabízeny formou připojištění. Klient tím získává výhody nad rámec zákona. Mezi tyto služby patří: Asistenční služba v ČR i po celé Evropě, pojištění právní ochrany, omezený rozsah úrazového pojištění, živelní pojištění, škody způsobené zvířetem, pojištění skel vozidla, náhradní vozidlo, pojištění věcí ve vozidle, či pojištění dopravních pokut a další.

3.5.6. Asistenční služba v ČR a Evropě

Jedná se o pomoc v nouzové situaci nejen při dopravní nehodě, ale při poruše, vandalským poškozením, pokusem o odcizení, ale také v případech vypuštěné pneumatiky, vybité baterie, ztrátě klíčů od vozidla, apod. Pojišťovny si najímají na provoz těchto služeb společnosti poskytující asistenční služby, ty spolupracují s klienty a poskytují jim pomoc nejen v České republice, ale i po celé Evropě.

Všechny pojišťovny na našem trhu nabízejí asistenční služby. Liší se limity pojistného plnění a množstvím sjednávaných služeb. Některé pojišťovny nabízejí dvě a některé tři varianty rozsahu asistenčních služeb. Rozsah služeb většinou pojišťovny rozlišují v případech nehody, poruchy. Limity maximálního plnění za služby se liší podle toho, zda jsou poskytovány v České republice nebo v zahraničí. Pro zahraničí jsou zpravidla limity vyšší.

V případě nehody patří do asistenčních služeb většinou příjezd a odjezd asistenční služby, oprava vozidla na místě, vyproštění a manipulace s vozidlem, odtah do opravy, úschova nepojízdného vozidla, odtah do místa bydliště, doprava do místa bydliště, přespání v hotelu, náhradní automobil, přeložení nákladu, úschova vozidla, likvidace vozidla, repatriace vozidla do ČR, náhradní řidič, doprava vlakem nebo letadlem, taxi, tlumočení po telefonu, předání vzkazu, či půjčka ve finanční tísni.

V případě poruchy se většinou jedná o stejné služby jako v případě nehody, ale limity pro tento případ jsou zpravidla nižší. Některé pojišťovny pouze zajišťují potřebné služby, ale náklady si musí pojistník uhradit sám.

Mezi další asistenční služby patří otevření zabouchnutých dveří u vozidla, otevření a výměna zámku při zalomení klíče od vozidla, pomoc při defektu pneumatiky, nedostatečném množství provozních kapalin, vybití akumulátoru, poškození elektroinstalace, poškození zámku zpátečky, vyčerpání či záměně paliva, nebo při ztrátě dokladů.

3.5.7. Pojištění právní ochrany

U některých pojišťoven je právní ochrana nabízena samostatně a jiné ji mají zahrnuty v asistenčních službách. Jedná se o poskytnutí administrativních a právních informací souvisejících s nehodou nebo odcizením vozidla a organizování asistence při jednání s policií. Některé pojišťovny také poskytují pojišťovnou hrazenou právní pomoc v případě přestupkových nebo trestních řízení po dopravní nehodě nebo při sporech s opravou, kde bylo vozidlo opravováno či garáží, kde bylo odstaveno. Pojišťovny většinou zajišťují tyto služby svými odbornými pracovníky nebo spolupracují s pojišťovnou D. A. S., která se na pojištění právní ochrany specializuje.

3.5.8. Živelní připojištění k povinnému ručení

Za živelná rizika se považují vichřice, krupobití, úder blesku, povodeň, záplava, požár, výbuch, pád stromu nebo stožáru, zřícení skal, zemin nebo lavina. Některé pojišťovny je nabízejí jako součást povinného ručení, ale běžněji patří do pojištění havarijního.

3.5.9. Škody způsobené zvířetem

Škody na vozidle způsobené zvířetem lze rozdělit do dvou skupin, a to škody způsobené zvířetem na zaparkovaném vozidle a střet se zvířem s jedoucím vozidlem. Zvířem se rozumí každé zvíře, domácí nebo žijící ve volné přírodě, tzn. srnka, divočák,

ale i kráva, pes, kočka, aj. Některé pojišťovny nabízí připojištění, které kryje oba typy, většinou však se pojišťuje pouze střet se zvěří. Někdy lze tato rizika pojistit jako součást povinného ručení, u některých pojišťoven je možno tato rizika k povinnému ručení připojistit a u některých lze tato rizika pokrýt pouze v havarijním pojištění.

3.5.10. Pojištění autoskel

Mezi řidiči bývá často vyhledávané pojištění autoskel, za tuto ochranu si však ve většině případů sjednání pojištění s pojišťovnou musí pojistník připlatit. Některé pojišťovny připojišťují všechna skla, některá jen čelní (např. u Kooperativy a.s jsou všechna výhledová skla).[5]

4. Trh povinného ručení v České Republice současnost

Pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou motorovým vozidlem patří v České republice mezi nejčastěji uzavírané pojistky. A to z důvodů, že se týká všech majitelů motorových vozidel.

4.1. Poskytovatelé povinného ručení

Poskytovatelé povinného ručení musí být povinně členy ČKP. Členem se ale stává až po udělení povolení k provozování pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou vozidlem od České národní banky. Zahraniční pojistitel z jiného členského státu EU nebo států tvořících Evropský hospodářský prostor provozuje pojištění odpovědnosti v ČR buď na základě práva zřizovat pobočky nebo na základě práva dočasně poskytovat služby. V tomto případě se stává členem ČKP až dnem zahájení činnosti v tomto pojistném odvětví na území ČR.

Tabulka č. 4 uvádí, kolik měla ČKP členů v jednotlivých letech od svého založení. Tímto ukazatelem je možno sledovat vývoj tohoto trhu a jeho postupné stabilizování.

Tabulka č. 4: Počet členů ČKP v letech 2000 – 2014

Rok	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Počet členů ČKP	12	13	12	10	8	8	9	12	16	15	14	14	14	14	12

Zdroj: Česká kancelář pojistitelů

V roce 2014 má Česká kancelář pojistitelů tyto členy:

- Allianz pojišťovna, a.s., se sídlem Ke Štvanici 656/3, Praha 8,
- AXA pojišťovna a.s., se sídlem Lazarská 13/8, Praha 2,
- Česká pojišťovna a.s., se sídlem Spálená 75/16, Praha 1,

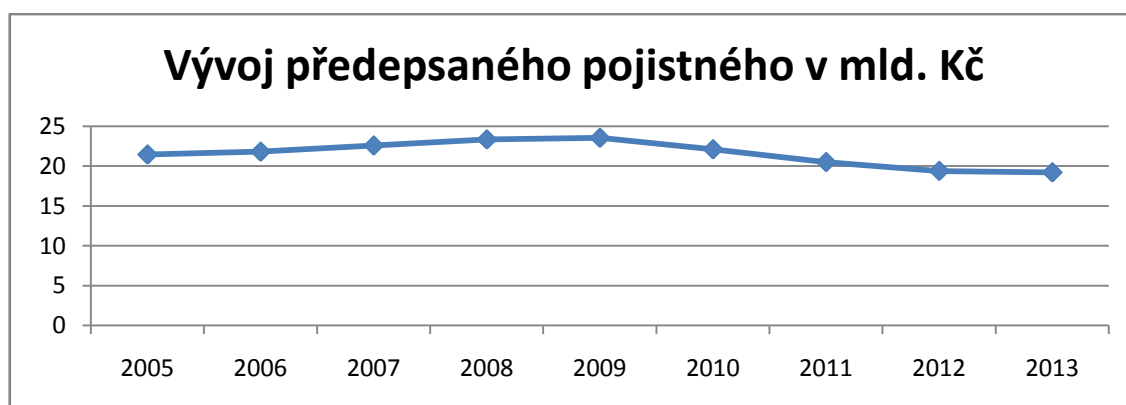

- Česká podnikatelská pojišťovna, a.s., Vienna Insurance Group, se sídlem Budějovická 5/64, Praha 4,
- ČSOB Pojišťovna, a.s., se sídlem Masarykovo náměstí 1458, Pardubice,
- Generali pojišťovna a.s., se sídlem Bělehradská 132, Praha 2,
- Hasičská vzájemná pojišťovna, a.s., se sídlem Římská 45, Praha 2,
- Kooperativa pojišťovna, a.s., Vienna Insurance Group, se sídlem Templová 747, Praha 1
- Slavia pojišťovna a.s., se sídlem Revoluční 1, Praha 1,
- Triglav pojišťovna, a.s., se sídlem Novobranská 544/1, Brno,
- Uniqa pojišťovna, a.s., se sídlem Evropská 136/810, Praha 6,
- Wüstenrot pojišťovna a.s., se sídlem náměstí Kinských 602/2, Praha 5.

4.2. Předepsané pojistné a koncentrace trhu

Konkurenční prostředí způsobovalo doposud boj o klienty a klesání cen povinného ručení a tedy i pokles předepsaného pojistného. Názorně situaci zobrazuje graf č. 1, kde je vidět, že předepsané pojistné klesalo od roku 2009, až do roku 2013.

Graf č. 1 Vývoj předepsaného pojistného za povinné ručení

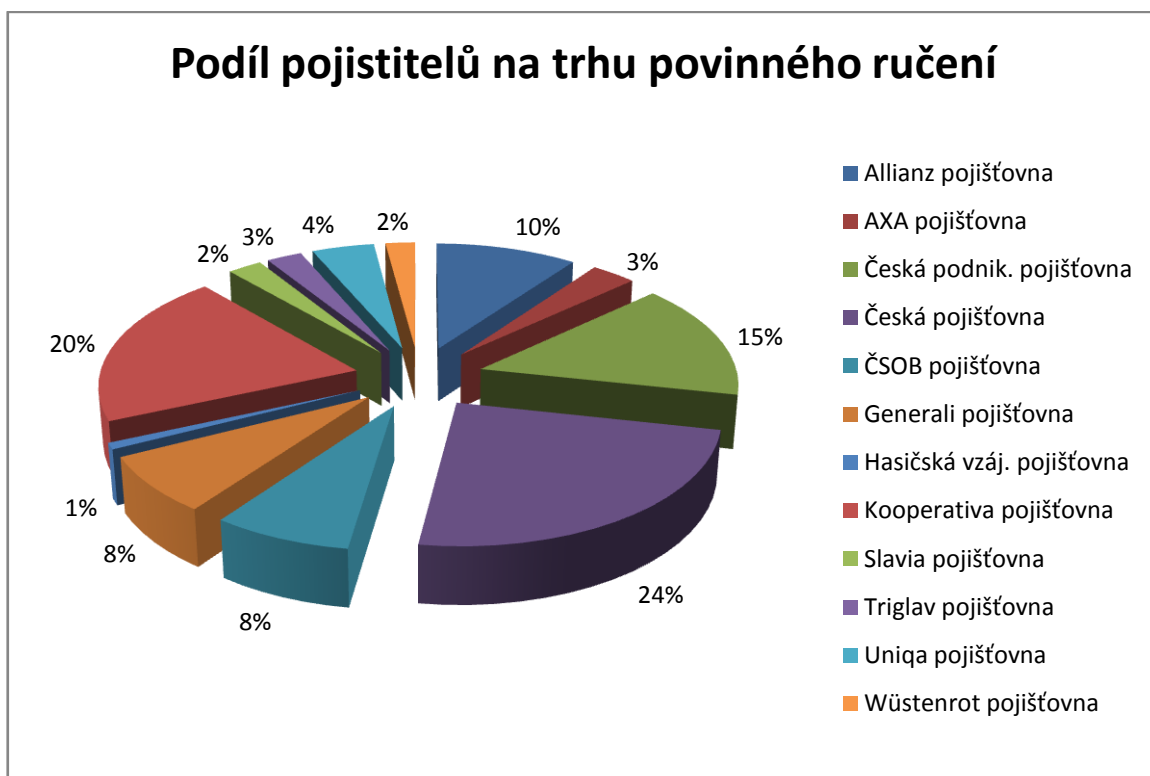
Zdroj: www.cap.cz

Počátkem roku 2014 ale došlo k plošnému navýšení cen, a tedy k nárůstu celkového předepsaného pojistného. To bylo zapříčiněno novou povinností pojišťoven odvádět nejméně 3 % z ročního přijatého pojistného na financování hasičů. Také se na zvýšení cen podepsala změna Občanského zákoníku, který umožňuje vyplácet vyšší

odškodné v případě škod na zdraví. Samozřejmě konkrétní výše zdražení záleží na každé pojišťovně.

Výše předepsaného pojistného je jedním z faktorů určujících velikost jednotlivých pojišťoven v rámci pojistného trhu. Největší podíl na trhu má dlouhodobě Česká pojišťovna, v roce 2014 dosáhla 24%, za ní následuje s 20% Kooperativa, Česká podnikatelská pojišťovna s 15%. Společně tyto tři pojišťovny tvoří více jak polovinu trhu. Dalšími pojišťovnami s větším podílem na trhu jsou Allianz, ČSOB Pojišťovna a pojišťovna Generali.

Graf č.2: Trh povinného ručení v České Republice ke dni 30.6.2014

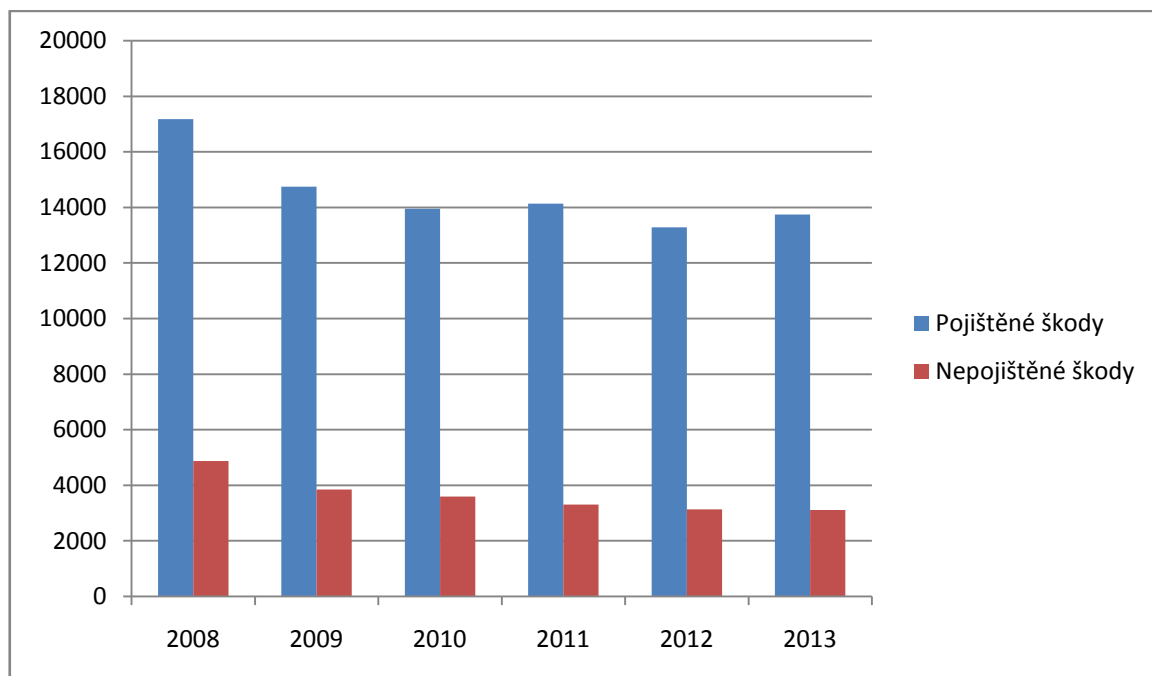
Zdroj: Česká kancelář pojistitelů

4.3. Pojistné plnění, předepsané pojistné a škodovost

ČKP každoročně ve svých výročních zprávách uvádí počty nahlášených škodných událostí, které jsou likvidovány z garančního fondu. Zajímavé je srovnat nahlášené škody

pojištěných a nepojištěných událostí. Srovnání těchto dvou údajů v letech 2008 až 2013 znázorňuje graf č. 3.

Graf č. 3: Počet oznámených škodných událostí v letech 2008 – 2013

Zdroj: Česká kancelář pojistitelů

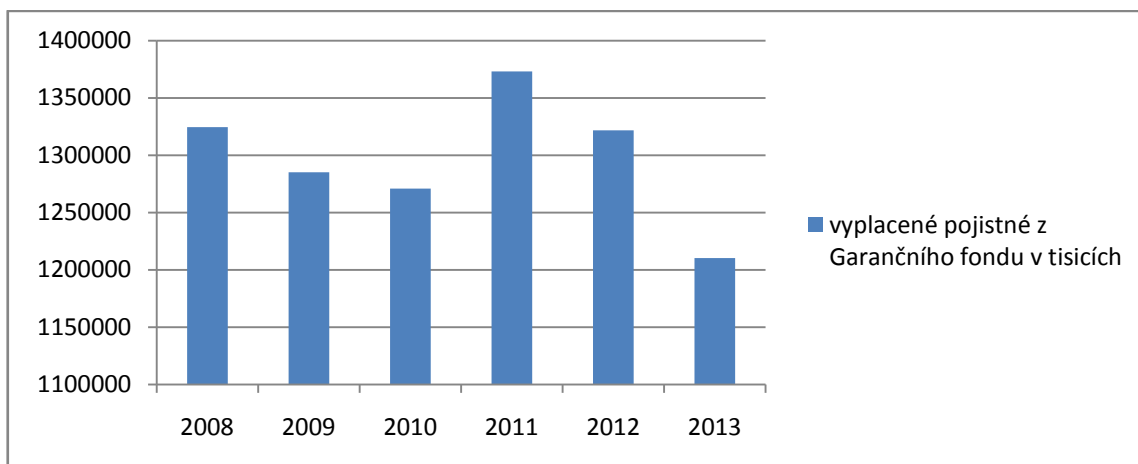
Počet nepojištěných škodných událostí za sledované období neustále klesá. K tomuto snížení velmi přispívá zavedení sankčního postihu nepojištěných do garančního fondu České kanceláře pojistitelů a s tím spojená informační kampaň, kterou vede.[13]

Počty pojistných událostí pojišťovny nezveřejňují, proto nelze tento ukazatel statisticky vyčíslit. Avšak Česká asociace pojišťoven na svých stránkách v hodnocení povinného ručení roku 2013 uvádí informaci, že ročně je ohlášeno cca 260 tisíc škod, které jsou hrazeny z pojištění odpovědnosti za škody způsobené motorovým vozidlem. Z toho škody na zdraví představují 11 300 událostí, tedy 4,3 %. Průměrná škoda z jedné pojistné události je 49 000 Kč, průměrná škoda na majetku je 31 000 Kč a na zdraví 420 000 Kč. [14]

S počtem pojistných událostí také úzce souvisí pojistné plnění, které je vyplaceno na likvidaci těchto pojistných událostí. Česká kancelář pojistitelů taktéž ve svých

výročních zprávách zveřejňuje výši pojistného plnění, které je vypláceno z garančního fondu. Údaje jsou zpracovány v následujícím grafu.

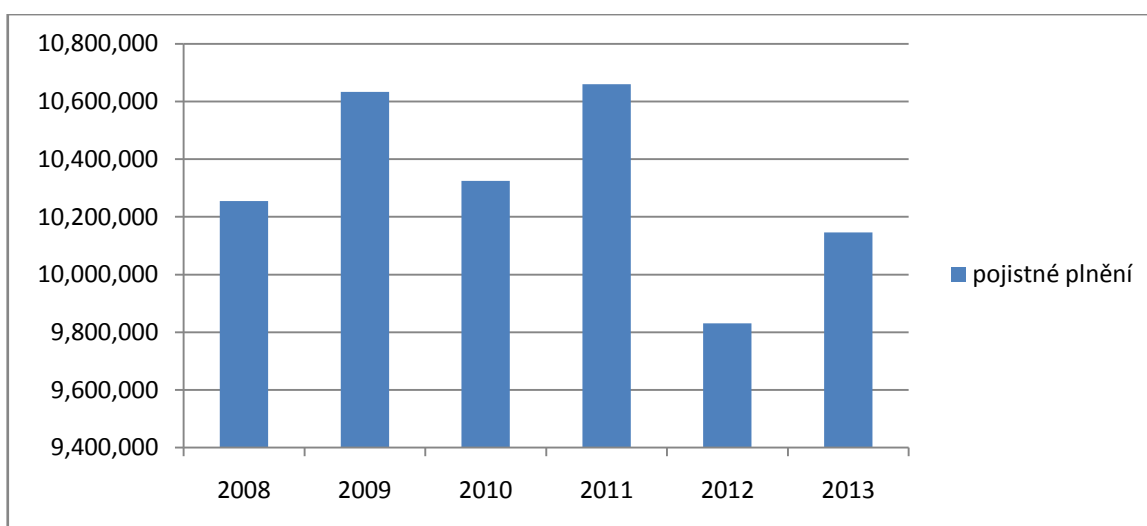
Graf č. 4: Pojistné plnění vyplacené z garančního fondu v letech 2008 až 2013

Zdroj: Česká kancelář pojistitelů

Výroční zprávy ČAP poskytují souhrnné informace o vyplacených pojistných plněních z pojištění odpovědnosti za škody způsobené provozem vozidla. Jejich vývoj je shrnut do následujícího grafu.

Graf č. 5: Pojistné plnění vyplacené pojišťovnami v ČR v letech 2008 až 2013

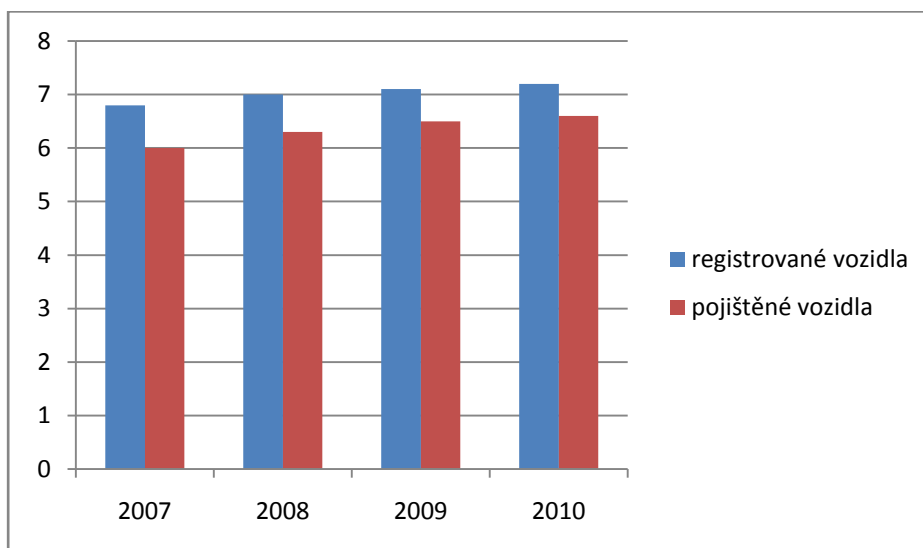
Zdroj: Česká asociace pojišťoven (výroční zprávy)

Škodovost je ukazatel, který vyjadřuje poměr mezi výší poskytnutých pojistných plnění a předepsaného či přijatého pojistného. Udává se v procentech a neměla by být větší než netto pojistné v procentech a rozhodně nesmí dosahovat 100% přijatého pojistného. V případě, kdyby byl součet vyplaceného pojistného plnění a dalších souvisejících nákladů vyšší než netto pojistné, jedná se o ekonomicky nevyrovnané pojištění. Výroční zprávy ČAP poskytují informace o předepsaném pojistném na povinné ručení a vyplacených pojistných plněních z tohoto pojištění.

4.4. Pojištěnost

Každé vozidlo zapsané v registru musí mít podle zákona č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla, sjednáno pojištění odpovědnosti za škodu způsobené tímto motorovým vozidlem. Ne všichni majitelé vozidel tento zákon respektují, a proto některá vozidla nejsou stále pojištěná. Avšak postihy a medializací této problematiky rok od roku číslo nepojištěných automobilů zmenšuje.[13]

Graf č. 6: Počet pojištěných automobilů 2007 až 2010 v mil.

Zdroj: Česká kancelář pojistitelů

5. Vícekriteriální rozhodování

Cílem vícekriteriální analýzy variant je nalézt takovou variantu, která je hodnocena nejlépe ze všech zvolených kritérií, nebo seřadit varianty od nejlepší po nejhorší. Celkové hodnocení je závislé na preferenci volených kritérií.

5.1 Kriteriální matice

Kriteriální volba je klíčová pro následný výběr nejvhodnější varianty. Kritéria by měla být komplexní a zachycovat hlediska výběru. Zároveň jich nesmí být příliš, protože by zvyšovaly nepřehlednost. Mají kvalitativní i kvantitativní charakter. Pokud jsou kritéria kvantifikována, tak se mohou přiřadit do kriteriální matice Y , kde prvek y_{ij} vyjadřuje hodnocení i -té varianty podle j -tého kritéria (viz. obrázek č. 5). Poté můžeme rozpoznávat maximalizační (čím větší hodnota, tím lepší hodnocení) a minimalizační kritéria (čím nižší hodnota, tím lepší hodnocení). V kriteriální matici je přehlednější pracovat se stejným charakterem kritérií, buď pouze s maximalizačními nebo jen s minimalizačními.

Obrázek č. 5: Obecná kriteriální matice Y

$$\begin{array}{c} a_1 \\ a_2 \\ \vdots \\ a_k \end{array} \begin{bmatrix} f_1 & f_2 & \cdots & f_k \\ y_{11} & y_{12} & \cdots & y_{1k} \\ y_{21} & y_{22} & \cdots & y_{2k} \\ \vdots & \vdots & & \\ y_{p1} & y_{p2} & \cdots & y_{pk} \end{bmatrix}$$

Zdroj: elektro.tzb-info.cz

V matici $Y = y_{ij}$ jsou sloupce označovány jako kritéria a řádky odpovídají možným variantám, které jsou vhodné pro výběr. Z kriteriální matice se může stát i kriteriální tabulka, díky nekvantifikovanosti některých kritérií (místo hodnoty je zde slovní ohodnocení).

5.2 Preference kritérií

Stanovení preferencí v sobě skrývá výhodu, ale i nevýhodu. Výhodou je, že pokud se dobře stanoví preference, tak lze dojít k dobrému rozhodnutí o výběru varianty. Nevýhodou se stává subjektivní názor a zaujetí rozhodovatele.

Kriteriální preference se vyjadřují různými způsoby:

- aspirační úrovně kritérií, kde je nominální informace
- pořadí kritérií, kde je ordinální informace
- váhy jednotlivých kritérií, kde je kardinální informace

Vysvětlení o typech informací viz. kapitola 5.4.

5.2.1 Aspirační úrovně

Vyjadřují limity, při kterých by mohla být varianta ještě akceptovatelná. Pro maximalizaci je to nejnižší možná hodnota, pro minimalizaci je to nejvyšší možná hodnota. Aspirační úrovně neukazují důležitost kritérií, udávají pouze to, čeho má být dosaženo. Seřazují kritéria dle pořadí, ale neurčují, kolikrát je jedno kritérium důležitější než druhé. Pracují s nominálním typem informací.

5.2.2 Váhy kritérií

Váhami se rozumí důležitost kritéria. Je-li některé např. třikrát větší než jiné, poté se mu i přiřadí třikrát větší váha. Váha kritéria se nachází v intervalu $\langle 0;1 \rangle$, jež vyjadřuje jednotlivé důležitosti v porovnání s ostatními kritérii. Pokud se sečtou všechny váhy, tak by měl být výsledek 1. Je podstatné zmínit, že i přes přesné specifikace důležitosti kritérií, mohou různé metody dát rozdílné výsledky.[7]

5.3 Typy variant

V úlohách vícekritériálního rozhodování se často setkáváme s různými typy variant, které jsou důležité pro rozhodování.

Existují-li lepší varianty než jiné, tak jsou dominující pro ostatní hůře postavené varianty, vykazují lepší výsledky. Ostatní varianty, které jsou horší, bývají označovány jako dominované. Někdy je obtížné označit dominující a dominovanou variantu.

Paretovskou variantu nedominuje žádná jiná varianta. Množina všech Paretovských variant se označuje A_N . Každá z těchto variant může dosáhnout lepších výsledků kritéria pouze na úkor zhoršení jiných kritérií. Pokud se má vybrat pouze jedna nejlepší varianta, měla by být nedominovanou.

Varianta, která obdržela nejlepší hodnocení ze všech kritérií, se nazývá ideální varianta, naopak varianta, která se nachází nejdále od ideální, je bazální variantou. Obvykle jsou tyto dvě varianty pouze hypotetické a ve většině případů neexistují. Pokud by ideální varianta existovala, tak by se stala jedinou nedominovanou a zároveň i optimální variantou, která dosahuje ve všech kritériích neoptimálnějších hodnot.

Některé metody dávají výsledky, kde bývá ideální varianta ohodnocena číslem 1 a naopak bazální varianta 0. Všechny skutečné varianty jsou tedy v tomto rozmezí. Předpokladem je kardinální informace, která je kvantifikovaná.[7]

5.3.1 Kompromisní varianta

U kompromisní varianty záleží na postupu, který přináší možné řešení, jestliže nehledáme jedinou variantu, je možné najít efektivní varianty a vyloučit ty neefektivní. Existuje mnoho způsobů, jak kompromisní variantu nalézt.

Jedním se může stát způsob, kdy se definuje kompromisní varianta, která má od ideální varianty nejmenší vzdálenost. Dá se chápat jako míra splnění požadavků rozhodovatele na její ohodnocení a kvalitu ohodnocení. Existuje více metod, které jsou založené na principu měření vzdálenosti od ideální varianty.

Dalším způsobem odvození kompromisní varianty může být párové porovnání hodnot dvojic všech variant podle zvolených kritérií. Opět je důležité jaká metoda se zvolí pro výběr kompromisní varianty tímto způsobem.

Často se stává, že již ze zadání úlohy nebo jejího cíle vyplývá způsob odvození varianty. Nejdůležitější je splnění podmínky kompromisní varianty, nehledě na způsob odvození, a tou je **nedominovanost**. Pokud by se stala varianta dominovaná, tak se nemůže označit jako kompromisní. Kompromisní varianta je doporučována jako vhodná pro řešení rozhodovací situace.[8]

5.4 Typy informací

V rozhodovacích procesech vícekritériálního rozhodování hrají nesmírnou roli typy informací, se kterými se následně pracuje v modelech rozhodování.

Nominální informace je přijatelná pro preference kritérií mezi sebou. Vyjadřuje se pomocí aspiračních úrovní. Jedná se o seřazení nejhorších možných variant, které jsou pro rozhodovatele stále akceptovatelné, a také seřazuje varianty, které jsou neakceptovatelné.

Ordinální informace jsou založeny na seřazení kritérií podle jejich důležitosti od nejvíce důležitého až po nejméně důležité, nebo uspořádání varianty podle toho, jak je kritéria hodnotí. Některé metody s ordinální informací předpokládají i kvaziuspořádání (připouští se existence několika stejně hodnocených kritérií).

Kardinální informace jsou kvantitativního i kvalitativního charakteru. Vyjadřují, jak moc je jedno kritérium důležitější než jiné. Jedná se o váhy, kde je číselně vyjádřen rozdíl mezi jednotlivými kritérii. Nejvíce metod vícekritériálního hodnocení variant je založeno na kardinální informaci. [7]

Tabulka č. 5: Metody kvantifikace preferencí mezi kritérii a jejich výstupy

Informace o preferencích mezi kritérii		
Informace	Metoda	Výstup
Žádná	Entropická metoda	Vektor vah kritérií
Nominální	Metoda aspiračních úrovní	Aspirační úrovně kritérií
Ordinální	Metoda pořadí	Vektor vah kritérií
	Fullerova metoda	
Kardinální	Bodovací metoda	
	Saatyho metoda	

Zdroj: ŠUBRT, Tomáš a kolektiv 2011. *Ekonomicko-matematické metody* s. 169

5.5. Výpočet vah kritérií

Všechny metody, které stanovují váhy kritérií pomocí kardinální informace, předpokládají, že bude rozhodovatel schopný určit pořadí důležitosti kritérií, ale i důležitostní poměr mezi všemi dvojicemi kritérií. Nejvíce využívanou metodou s kardinální informací je Saatyho metoda, pomocí které se vypočítají váhy kritérií.

5.5.1. Saatyho metoda

Pomocí Saatyho metody se vypočítávají váhy kritérií, jestliže hodnotí pouze jeden rozhodovatel. Jedná se o párové porovnání kvantitativního charakteru mezi jednotlivými kritérii. Nedílnou součástí této metody je **Saatyho matice**, do které se vyplní každé dvojice kritérií.

- *Kritéria Y_i a Y_j jsou stejně důležitá ($s_{ij} = s_{ji} = 1$),*
- *kritérium y_i je slabě důležitější než kritérium y_j ($s_{ij} = 3, s_{ji} = 1/3$),*
- *kritérium y_i je silně důležitější než kritérium y_j ($s_{ij} = 5, s_{ji} = 1/5$),*
- *kritérium y_i je velmi silně důležitější než kritérium y_j ($s_{ij} = 7, s_{ji} = 1/7$),*
- *kritérium y_i je silně důležitější než kritérium y_j ($s_{ij} = 5, s_{ji} = 1/5$). [8, str. 276]*

Obrázek č. 6: Obecná Saatyho matice

$$\begin{array}{c}
 f_1 \\
 f_2 \\
 \vdots \\
 f_k
 \end{array}
 \begin{bmatrix}
 f_1 & f_2 & \cdots & f_k \\
 1 & s_{12} & \cdots & s_{1k} \\
 1/s_{12} & 1 & \cdots & s_{2k} \\
 \vdots & \vdots & \ddots & \vdots \\
 1/s_{1k} & 1/s_{2k} & \cdots & 1
 \end{bmatrix}$$

Zdroj: elektro.tzb-info.cz

Jsou zde definovány kritéria $f_1, f_2, \dots, f_k$. Uvnitř matice jsou definovány hodnoty kriterií s_{ij} k párovému porovnání.

Po sestavení Saatyho matice je nutné odhadnout váhy kriterií. Nejčastějším způsobem je využití geometrického průměru matice. Jednotlivé hodnoty řádku matice se mezi sebou vynásobí a poté se udělá taková odmocnina, kolik je hodnot v řádku. Tato operace je popsána vztahem:

$$g_i = \sqrt[k]{\prod_{j=1}^k s_{ij}}; i, j = 1, 2, \dots, k$$

Jakmile budou vypočítané geometrické průměry jednotlivých řádků, musí se tyto hodnoty normalizovat. Jednotlivé hodnoty se vydělí jejich součtem (součtem všech geometrických průměrů), aby se následně získaly váhy kriterií v_i . Poté máme hodnoty váhového vektoru. Součet výsledných vah musí dát dohromady 1. Normalizace se provádí podle vzorce: [29]

$$v_i = \frac{g_i}{\sum_{i=1}^k g_i}; i, j = 1, 2, \dots, k$$

5.6. Metody pro výběr kompromisní varianty

5.6.1 Bodovací metoda

Pomocí bodovací metody se vyjádří kritéria, která jsou bodově ohodnocena z pevně dané bodové stupnice, poté se podle přidělených bodů zvolí kompromisní varianta pro výběr. Při přidělování bodů je možné využívat i desetinná čísla a také je povoleno ohodnotit kritéria stejnou bodovou hodnotou. Čím je kritérium důležitější, tím více bodů se mu přiřadí. Ve většině případů se volí bodovací základna s nejvyšším možným počtem deseti bodů. Váhy kritérií se převezmou ze Saatyho matice.[8]

Tento postup je obvyklý, pokud má rozhodovatel již od počátku jasno o tom, jaká kritéria budou klíčová pro hodnocení variant. V tomto případě se přiřadí nejdůležitějšímu kritériu nejvyšší počet bodů ze stanovené stupnice a nejméně důležitému se dá nízký počet bodů. Ostatní kritéria se bodově vymezí mezi tyto dva extrémy podle jejich důležitosti ve vztahu k nejvíce a nejméně důležitému kritériu. Poté se jednotlivě vynásobí vahami kritérií a v konečném výsledku se sečtou. Varianta, která bude mít po výpočtech nejvyšší hodnotu, se stává kompromisní variantou pro výběr.

Pro úplnost bodovací metody je zde ještě jeden postup, se kterým nebude v této práci počítáno, ale stojí za zmínku jako alternativa předchozímu postupu. V tomto postupu se boduje po indexech, určí se první kritérium, jemuž se přiřadí řád bodů. Dalšímu kritériu v pořadí se přiřazuje bodové hodnocení podle kritéria předchozího. Tímto způsobem se pokračuje až do vyčerpání stanovených kritérií. Z toho vyplývá, že rozsah celé bodové stupnice bude znám až po ohodnocení posledního kritéria ze všech uvažovaných, na rozdíl od prvního postupu, kdy je známa bodová stupnice.[7]

5.6.2. Funkce užitku

Funkcí užitku se ve vícekritériálním rozhodování rozumí maximalizace užitku, kde dojde k vyčíslení jednotlivých variant na stupnici od 0 do 1. Varianty jsou poté seřazeny podle toho, jaký přinášejí užitek. Je nutné, aby se stanovily dílčí funkce užitku, tzn. že hodnocení námi zvolených kritérií bude nahrazeno hodnotami dílčí funkce užitku.

$$u_{ij} = u_j(y_{ij}), j = 1, 2, 3, \dots, n$$

$U_j(y_{ij})$ vyjadřuje závislost mezi hodnotami dílčí funkce užítku u_j náleží $\langle 0; 1 \rangle$ a původních kritériálních hodnot.

Obecně platí, že nejlepší (ideální) hodnoty jednotlivých kritérií nabývají hodnot 1 a nejhorší (bazální) nabývají 0. Ostatní dílčí užítky variant nabývají hodnot podle zvolené funkce užítku. Rozlišují se tři druhy funkcí:

- *Lineární funkce užítku: předpokládá proporcionální zvyšování užítku se zlepšováním kritériálních hodnot.*
- *Progresivní funkce užítku: vyjadřuje neproporciální vztah mezi kritériálními hodnotami. Tempo růstu užítku se při zlepšování neustále zvyšuje. Toto vnímání odpovídá uživateli, který riziko odmítá.*
- *Degresivní funkce užítku: opět vyjadřuje neproporciální vztah mezi kritériálními hodnotami. Tempo růstu užítku se ale při zlepšování hodnoty kritéria snižuje. Toto vnímání odpovídá uživateli přípustnému riziku.*

[7, str. 185]

5.6.3. Metoda váženého součtu

Metoda váženého součtu je zvláštním případem metody funkce užítku, bývá také označována jako WSA (Weighted Sum Approach) a vyznačuje se splněním tří podmínek:

- Kardinální informací
- Kritériální maticí Y
- Vektor vah kritérií $\vec{v}$

Sestavuje se komplexní hodnocení pro každou variantu, tudíž ji lze využít jak pro hledání kompromisní varianty, tak pro seřazení variant od nejlepší po nejhorší. Základem je maximalizace užítku. Pokud dosáhne jakákoliv varianta a_i dle kritéria j určité hodnoty, tak přinese i určitý užitek, který se dá vyjádřit lineární funkcí. Celkový užitek je v tomto případě vážený součet všech dílčích užítků. Metoda váženého součtu se skládá ze tří postupných operací.

Nejprve se určí ideální varianta H, kde se vyberou nejlepší možné hodnoty ze všech uvažovaných kritérií. Následně se určí bazální varianta D, která představuje nejmenší hodnoty.

Dalším bodem je vytvoření kriteriální matice R, která je maticí normalizovanou viz. obrázek č. 7:

Obrázek č. 7: Kriteriální matice R

$$\begin{matrix}
 & f_1 & f_2 & \dots & f_k \\
 a_1 & y_{11} & y_{12} & \dots & y_{1k} \\
 a_2 & y_{21} & y_{22} & \dots & y_{2k} \\
 \vdots & \vdots & & & \\
 a_k & y_{k1} & y_{k2} & \dots & y_{kk}
 \end{matrix}$$

Zdroj: elektro.tzb-info.cz

Tato matice je maticí hodnot užítku z i-té varianty podle j-tého kritéria. Nabývá pouze hodnot na stupnici od 0 do 1, kde ideální varianta nabývá hodnoty 1 a bazální varianta nabývá hodnoty 0. Matice se vypočítá pomocí vzorce:

$$r_{ij} = \frac{Y_{ij} - D_j}{H_j - D_j}$$

Posledním krokem je výpočet užítku jednotlivých variant. Vypočte se jako skalární součin řádků normalizované matice a vah pro daná kritéria (pozn. váhy jsou převzaty z výstupu Saatyho metoda) podle vztahu:

$$u(a_i) = \sum_{j=1}^k v_j \cdot r_{ij}$$

Nyní jsou známy funkce užítku pro jednotlivé varianty a následně je možné seřadit varianty od nejlepší po nejhorší a vybrat tak kompromisní variantu.

Tato metoda je složitější, náročnější na dílčí výpočty, ale měla by dávat přesnější výsledky. Hledá opravdu tu nejlepší variantu a dává přesné výsledky pro výběr kompromisní varianty na rozdíl např. od metody AHP, která řeší složité problémy s více kritérií a více experty a používá se hojně v USA, nebo metoda TOPSIS, jenž vypočítává vzájemné vzdálenosti od ideální varianty.[7,8, 29]

6. Přehled povinného ručení jednotlivých pojišťoven v roce 2014

6.1. Česká pojišťovna

Největší pojišťovna na českém trhu nabízí komplexní služby v oblasti prodeje povinného ručení. Má na trhu šest variant tohoto produktu. Ke každé variantě je poskytováno tzv. Povinné ručení bez povinnosti, které zahrnuje odtah po nehodě či poruše až 500 km, zapůjčení náhradního vozidla avyřízení škody s cizí pojišťovnou zdarma. Za bezškodný průběh si nově přichozí klient může přenést až 55% bonusu.

Asistenční služby jsou u České pojišťovny poskytovány ke každé uzavřené smlouvě povinného ručení, kromě varianty Start, kde si zájemce může tuto službu připlatit. V případě nehody pojišťovna poskytuje úhradu práce mechanika, odtažení vozidla do nejbližšího servisu, úhradu nákladů za ponechání zničeného vozu v zahraničí, asistenční pomoc v případě mechanické poruchy pneumatiky, skladné, telefonické tlumočení, předání vzkazu a právní pomoc. V případě poruchy poskytuje úhradu práce mechanika, odtažení vozidla, skladné a předání vzkazu.

Zvláštní variantou asistenčních služeb je novinka Autocare. Tu může klient získat při uzavření variant Exclusive Plus, Exclusive Max nebo Premium. Po zaplacení první splátky pojistného jsou klientovi doručeny dvě poukázky s unikátním kódem od společnosti Europ Assistance. Na základě těchto poukázek je možno si objednat dvakrát měsíční nadstandardní asistenci AutoCare, která zahrnuje ubytování pro řidiče a spolucestující, pomoc v případě nedostatku paliva, pomoc při nehodě, poruše či defektu pneumatiky, odtah vozidla do ČR nebo náhradní vozidlo a technické rady k vozidlu na telefonu. Tyto služby České pojišťovně zprostředkovává jejich dceřiná společnost ČP Assistance.

Novou službou v rámci všech variant asistenčních služeb je zajištění ekologické likvidaci vozu a to včetně odtahu. Také jako jedna z mála poskytuje poradenství a uhrazení noclehu při odcizení vozidla. [16]

Tabulka č. 6: Varianty povinného ručení poskytované Českou pojišťovnou

Přehled nabídky	Start	Standard	Exclusive	Exclusive Plus*	Exclusive Max*	Premium*
Limity plnění v Kč (vojtak/zdvak)	35/35	50/50	100/100	120/120	150/150	150/150
1. Povinné ručení Bez povinností*	ano**	ano	ano	ano	ano	ano
Právní ochrana	ano	ano	ano	ano	ano	ano
Asisten. při nehodě	možno	ano	ano	ano	ano	ano
Asisten. při poruše	možno	možno	ano	ano	ano	ano
Úrazové pojištění řidiče	možno	ano	ano	ano	ano	ano
Úrazové pojištění ost. cestujících	možno	možno	ano	ano	ano	ano
První zavín. škoda bez vlivu na bonus	x	x	x	ano	ano	ano
Garance ceny na 3 roky	x	x	x	ano	ano	ano
Autocare	x	x	x	ano	ano	ano
Sřet se zvěří	možno	možno	možno	možno	ano	ano
Živel	možno	možno	možno	možno	možno	ano
Odcizení vozidla	možno	možno	možno	možno	možno	ano

*platí pro klienty s osobním nebo nákladním vozem do 3500kg kromě flotilového pojištění

** pouze vyřízení škody

Zdroj: Česká pojišťovna online

6.2. Kooperativa

Druhou nejvyhledávanější pojišťovnou na Českém trhu, která poskytuje povinné ručení, je Kooperativa pojišťovna a. s. Produkt této pojišťovny se jmenuje Povinné ručení NA100PRO. Při sjednání smlouvy se pojišťovna zavazuje k úhradě nákladů na opravu vozidla a náklady na zapůjčené náhradního vozidla u smluvní půjčovny Kooperativy po celou dobu opravy, pojištění proti živlům a samozřejmě asistenci, navíc nemusí klient komunikovat s cizí pojišťovnou, vše vyřeší pojišťovna za něj.

Také nabízí až 50% bonusu za bezškodný průběh, který si mohou klienti převést od jiných pojišťoven. Při sjednávání má klient možnost si vybrat ze čtyř limitů, 35/35 mil. Kč, 70/70 mil. Kč, 100/100 mil. Kč nebo 150/150 mil. Kč.

V balíčku základní asistence, který je poskytnut bezplatně ke každému povinnému ručení, je odtah do 50 km, úschova nepojízdného vozidla na 10 dnů, příjezd mechanika k nehodě, práci tohoto mechanika si však musí klient zaplatit sám. V případě dopravní nehody, která se stane v zahraničí, je to podobné, také asistent zajistí odtah do 50 km, příjezd mechanika k nehodě a taktéž si práci mechanika klient platí sám. V případě úschovy vozidla pojišťovna proplácí jen 7 dnů a to do výšky 13 €/den. V zahraničí také poskytuje ubytování řidiče a cestujících, zanechání vzkazu, telefonické tlumočení a právní pomoc do 750 €. Klient si však může připlatit za poskytnutí rozšířené asistence v případě poruchy a odcizení, úrazu, atd. Také nabízí specializovanou asistenční službu pro nákladní automobily nad 3,5t.

Jako doplňková pojištění Kooperativa nabízí úrazové pojištění, pojištění autoskel, živelní pojištění, pojištění pro případ poškození zvířetem, pojištění na náklady na nájem náhradního vozidla, pojištění právní ochrany či pojištění sportovní výbavy. Za všechny tyto připojištění si však klient musí připlatit.

Pojištění sportovní výbavy patří mezi novinky v poskytování doplňkových pojištění na trhu a Kooperativa je **jedinou** pojišťovnou na českém trhu nabízející toto pojištění. Pojištění sportovní výbavy se vztahuje na:

- odcizení sportovního vybavení z uzamčeného auta, uzamčených nosičů nebo boxů
- poškození sportovního vybavení v autě, na nosičích, či v boxech, v případě havárie nebo živlu
- poškození nebo odcizení uzamčených nosičů a boxů
- poškození nosičů a boxů v případě havárie nebo živlu

Toto pojištění platí po celé Evropě. Kooperativa jej sjednává se spoluúčastí 10 %, min. však 1000 Kč a do limitu až 80 000 Kč. [17]

6.3. Česká podnikatelská pojišťovna (ČPP)

Česká podnikatelská pojišťovna je také stejně jako kooperativa součástí Vienne Insurance group. Na trhu má 3 varianty povinného ručení.

První varianta, kterou pojišťovna prezentuje jako levnější, je určena pro řidiče, kteří jezdí jen po České republice. Sice má územní platnost po celé Evropě, ale pokud se nehoda stane za hranicemi ČR, je ve smlouvě sjednaná spoluúčast. Limit plnění je 35 mil. Kč jak na škodu na zdraví, tak na škodu na majetku. Asistence k této variantě je poskytována jen v České republice.

Druhá varianta, nabízí vyšší limit 50 mil. Kč v případě škody na zdraví i v případě škody na majetku a má územní platnost po celé Evropě bez spoluúčasti. Asistenční služby v případě nehody i poruchy je poskytována přímo v balíčku zdarma. Klienta může potěšit úrazové pojištění řidiče či pojištění přívěsného vozíku do 750 kg také zdarma.

Varianta Superpov je poněkud dražší záležitostí, za to služby jsou více komfortnější. Limit plnění v tomto případě je 111 mil. Kč v případě škod na zdraví a stejný i v případě škod na majetku. Územní platnost je opět celá Evropa. Asistenční služby pojišťovna poskytuje zdarma, avšak ve vyšších limitech než u předešlé varianty. Úrazové pojištění je zde poskytnuto celé posádce pětimístného vozidla. Také v této variantě si klient může zdarma připojistit vozík do 750 kg a navíc může využít zdarma náhradní vozidlo do limitu 3 000 Kč v případě havárie, živlu, vandalismu či odcizení. První pojistná událost v případě sjednání této varianty nemá vliv na škodný průběh majitele vozidla. Navíc klient získá jako bonus doplňkové pojištění Servis pro také úplně zdarma. V ostatních variantách si za něj může připlatit.

Územní platnost tohoto pojištění je Česká republika a sousední státy do 30 km avšak vzdušnou čarou od českých hranic. Připojištění Servis pro zahrnuje:

- vyřízení majetkové škody s jinou pojišťovnou,
- odtah vozidla do smluvního servisu ČPP,
- náhradní vozidlo po celou dobu opravy,
- uhrazení opravy vozidla v plné výši,

- pokud cizí pojišťovna zohlední opotřebení nabouraného vozu, ČPP se svým klientům zavazuje doplatit tento rozdíl.

Další doplňková pojištění, za které si ovšem klient musí připlatit, je pojištění autoskel, pojištění přírodních rizik, které obsahuje pojištění střetu se zvířetem, živel a poškození plastových částí v prostoru motoru vozidla zvířetem, pojištění odcizení vozidla, pojištění nákladů na nájem náhradního vozidla, úrazové pojištění či pojištění zavazadel. Samozřejmě také nabízí rozsáhlé asistenční služby, které jim zprostředkovává firma Global Assistance a. s. [18]

6.4. Allianz

Čtvrté místo obsadila pojišťovna Allianz. Produkt povinného ručení se již moc neliší od předešlých pojišťoven. Ke svému povinnému ručení nabízí základní asistenci a také právní pomoc na telefonu zdarma. Navíc také zdarma ke každé variantě pojistí motocykl do 50 ccm a stejně jako Česká podnikatelská pojišťovna poskytuje svým klientům také pojištění přívěsného vozíku, avšak až do 2 500 kg, taktéž zdarma. K variantám Optimal (50 mil./50 mil.) a Exklusiv (150 mil./150 mil.) poskytuje balíček služeb nazvaný Garance mobility. V balíčku je zahrnuto úrazové pojištění řidiče, plnění až 500 000 Kč na pořízení nového vozidla a roční rentu až 30 000 Kč po dobu 10 let. Speciální nabídkou je pojištění vozidla na dobu určitou, tedy 3 roky, kde se pojišťovna zavazuje neměnit pojistné po tuto dobu, navíc klient obdrží slevu z pojistného. [19]

6.5. Generali

Při sjednání povinného ručení u Pojišťovny Generali má klient možnost sjednání nejvyššího limitu 100 mil./100 mil. Kč, při této hranici má na výběr hned ze dvou variant Exklusiv a Exklusiv Plus. K těmto variantám jsou poskytnuty rozšířené asistenčních služby: náhradní vozidlo na 5 dní, pojištění střetu se zvířetem a úrazové pojištění řidiče. Navíc k variantě Exklusiv plus je poskytnuta garance ceny pojištění po dobu 3 let a pojištění poškození zaparkovaného vozidla zvířetem. Také nabízí slevu 10% za roční frekvenci placení, 20% slevu pro držitele průkazu ZTP, bonus ve výši 27 % za první rok

provozování vozidla a samozřejmě až 55% bonus za bezškodný průběh při převodu pojištění k této pojišťovně.

Doplňková pojištění jsou pojištění autoskel, živel, úrazové pojištění řidiče i přepravovaných osob, náhradní vozidlo. Speciální doplňkové pojištění je proti hlodavcům, kteří mohou překousat kabely, hadičky nebo odhlučnění motoru pojištěného auta. také si klient může připlatit za asistenční služby v produktu Top Assistace, který se vyplatí při cestách do zahraničí s který, mimo jiné zahrnuje zvýšení limitu již poskytnuté asistenční služby v ČR i zahraničí, telefonické tlumočení, úhrada nákladů na cestu domů, ubytování v zahraničí až na dvě noci a defekt pneumatik. [20]

6.6. ČSOB pojišťovna

Poskytuje také 3 varianty produktu: Standard, Dominant a Premiant. Jako jediná má ČSOB pojišťovna a. s. U první varianty rozdílné limity při škodě na zdraví a škodě na majetku, 35 mil. Kč v případě škody na majetku a 44 mil. Kč v případě škody na zdraví, úrazové pojištění řidiče, pojištění věcí řidiče, manžela a rodinných příslušníků do 5 000 Kč a samozřejmě základní asistenční služby. Produkt Dominant poskytuje již limity ve stejné výši , a to 60 mil. Kč a stejné služby jako ve variantě Standard. Varianta premiant hradí škody až do výše 100 mil. Kč v případě škody jak na majetku, tak i na zdraví, obsahuje ty samé služby jako předešlé varianty a navíc uhradí i škodu na vozidle klientovi, i když je viník až do výše 5 000 Kč. [21]

6.7. Uniqa pojišťovna

Uniqa nabízí hned pět variant produktu. Ekonom a Basic mají limity 35 mil. /35 mil. Kč a základní asistenci. U Ekonomu je tlak na sazbu dolů, ale za cenu, že při havárii v zahraničí bude klient platit spoluúčast ve výši 10 000 Kč. Povinné ručení Super si klient může vybírat mezi třemi limity 50 mil./60 mil., 100 mil. /100 mil., 150 mil./150 mil. Kč vždy škoda na majetku / zdraví. Klienti, kteří si uzavřou variantu super a mají bonus 50%, jsou ještě extra zvýhodněni tím, že v dalších letech i v případě škody jsou obměněni nižším či žádným přestupem bonusové třídy. Také získávají úrazové pojištění dětí ve vozidle zdarma. Při limitech 100 mil./100 mil. a 150 mil./ 150 mil. Kč pojišťovna nabízí první

škodu bez vlivu na výši bonusu. Při smlouvě s limitem 150 mil./ 150 mil. Kč klientovi navíc bude cena pojištění fixována po dobu platnosti smlouvy, vliv na sazbu za pojištění může mít vliv jen bonus či malus.

Jako připojištění pojišťovna Uniqa nabízí Rozšíření MAX, jedná se o pojištění proti živlu a odcizení, ale kryje pouze úplnou škodu. Poskytuje se na automobily ne starší jak 5 let a většinou se sjednává se spoluúčastí.

Speciální nadstavba pojistné smlouvy uzavřená s touto pojišťovnou, která je výhodná pro kabriolety, motocykly, zimní skútry je Sezónní pojištění. Toto pojištění lze sjednat na období letní (od 1. dubna do 31. října) nebo zimní (od 1. října do 30. dubna). Smlouva o povinném ručení platí celý rok, tedy není nutné odhlašovat vozidlo z registru. Pokud se však nehoda stane mimo sjednané období, bude se pojištěný podílet na úhradě škody ve výši 30%. [22]

6.8. AXA pojišťovna a. s.

AXA pojišťovna a. s. poskytuje 3 limity plnění 35 mil., 70 mil. nebo 140 mil. Kč vždy na škodě na majetku i zdraví. Ke všem variantám poskytuje základní technickou i právní asistenci. Jako doplňková připojištění lze sjednat pojištění autoskel, úrazové pojištění, pojištění náhradního vozidla, připojištění zavazadel, živel, připojištění poškození a střetu se zvěří či rozšířená právní asistence. [23]

6.9. Triglav

U Triglavu má klient možnost získat bonus až 60% za bezškodný průběh a první bonus může získat již po 12 měsících. Má také možnost převedení bonusu na rodinného příslušníka v rámci této pojišťovny. Varianta Basic má limit plnění 35 mil./ 35 mil. Kč a součástí jsou základní služby asistence. Exklusiv má limit plnění 70 mil./ 70 mil. Kč a uzavřením této smlouvy klient navíc získá rozšířené asistenční služby, úrazové pojištění řidiče, pojištění zavazadel do 5 000 Kč, pojištění pro případ střetu se zvěří a škody do 10 000 Kč. Je možné si připojistit k povinnému ručení autoskla.[24]

6.10. Wuestenrot pojišťovna a. s.

Wuestenrot pojišťovna a. s. má také dva limity plnění 35 mil./ 35 mil. Kč a 70 mil./70 mil. Kč. Připojistit se zde mohou autoskla, rozšířené asistenční služby či úrazové pojištění. Zdarma k povinnému ručení klient získá úrazové pojištění dětí. Také nabízí multi slevu za jízdu bez nehod, kterou si klient může uplatnit na další 3 vozidla v rodině. [25]

6.11. Pojišťovna Slavia a. s.

Ač méně známá pojišťovna v ČR její kořeny sahají až do roku 1868. Za bezeškoní průběh tohoto připojištění lze získat již po prvním roce bonus 30 % a v druhém roce 50 %. Maximální bonus za bezeškoní průběh je 60%.

Klient si může vybírat mezi třemi variantami pojistných limitů, a to Pov Základ (35 mil. Kč/ 35 mil. Kč), Pov Profi a Pov Premium(100 mil. Kč/ 100 mil. Kč). Pov Základ jako jedna z mála pojistek je jen pojistná ochrana bez nějakých doplňkových služeb, k Pov Profi získá klient asistenční služby pro případ nehody. K Pov Premium už pojišťovna poskytuje asistenční služby, pojištění odpovědnosti občanů, cestovní Europojištění a pojištění pokut na jeden rok. Jako doplňkové služby si může klient sjednat pojištění autoskel s limitem 10 000 nebo 25 000 Kč, střet se zvěří a asistenční služby. [26]

6.12. Hasičská vzájemná pojišťovna

Hasičská vzájemná pojišťovna, a.s. byla založena v roce 1900 patří mezi nejstarší pojišťovací ústav v Evropě. Po nadvládě Československé pojišťovny byla její činnost obnovena v roce 1992 Sdružením hasičů Čech, Moravy a Slezska.

Tato pojišťovna nabízí maximální bonus až 60% a množství slev, např.slevu pro držitele průkazu ZTP, slevu pro dobrovolné hasiče, slevu pro vozidla SH ČMS a slevu za roční platbu. Dvě varianty povinného ručení, Standard s limitem plnění 35 mil. Kč/ 35 mil. Kč, kdy klient získává základní asistenční službu a úrazové pojištění celé posádky vozidla. Nadstandard, kdy limit plnění je 70 mil. Kč/ 70 mil. Kč a navíc klient získá stejné služby jako při standardu plus garanci, že první škoda nebude mít vliv na výši bonusu. Lze

si u této pojišťovny také připojistit autoskla, živel, střet se zvěří nebo dodatkové asistenční služby. [27]

7. Výběr konkrétního povinného ručení

Vícekritériální rozhodování se dá využít i pro výběr povinného ručení. Každá fyzická i právnická osoba si musí ihned po pořízení motorového vozidla zřídit povinné ručení. Na trhu je mnoho produktů a pojišťoven, které tuto možnost nabízejí. Pro budoucího klienta je opravdu obtížné vybrat konkrétní variantu z velké škály nabízených produktů. Při výběru se zohledňuje více kritérií, a proto je zde vhodné využít metod vícekritériálního hodnocení variant.

Prvním krokem při výběru je stanovení kritérií, jejichž hodnoty budou vstupovat do výpočtů. V tomto případě hodnotí pouze jeden expert, který stanovuje i váhy kritérií. Díky jednomu hodnotícímu expertovi je třeba využít Saatyho metody pro stanovení vah kritérií.

Byl vybrán dvaceti-čtyřletý klient, který se rozhoduje o výběru povinného ručení pro svůj nově zakoupený automobil Škoda Octavia. Klient předtím nevlastnil žádný automobil, a proto nemá **žádné bonusy** za předchozí nehodovost.

7.1. Výběr kritérií

Klient si zvolil dle svého uvážení tyto kritéria, které budou pro jeho výběr povinného ručení důležité. Kritérium bonusu zde nemohlo být uvažováno, poněvadž klient neměl nárok na žádný bonus, navíc pojišťovny i pro klienty podle nehodovosti mají bonusy od 5 % do 55%, kde je velice obtížné stanovit daný bonus, proto byl pro analýzu zvolen klient bez bonusů. Další kritérium, které nebylo uvažováno, je možnost havarijního pojištění. Každá pojišťovna tuto variantu poskytuje, ale je obtížné kvantifikovat z důvodu individuality jednotlivých pojišťoven pro zřízení tohoto pojištění.

Vybraná kritéria:

1. **Roční cena pojistného:** Toto kritérium bude pro tak mladého člověka klíčové. Čím méně by za rok zaplatil, tím to bude pro něj výhodnější, jedná se tedy o minimalizační kritérium.
2. **Limit plnění za škody na majetku:** U tohoto kritéria je důležité, aby byl limit krytí co nejvyšší, a tak zde klient zvolil kritérium maximalizační.

3. **Limit plnění za újmy na zdraví:** Toto kritérium je v těsné korelacis limitem plnění za škody na majetku, a proto se jedná opět o maximalizační kritérium.
4. **Možnosti připojištění:** Každý zákazník má jiné požadavky na parametry povinného ručení. Některým klientů nestačí pouze základní povinné ručení, ale chtějí více chránit své zdraví a automobil. Každá pojišťovna nabízí ke sjednanému povinnému ručení i možnosti dalšího připojištění. Kritérium bylo zvoleno jako maximalizační, protože čím více možností, tím lépe pro klienta a jeho následný výběr. Nevýhodou u tohoto kritéria je, že pokud si zákazník zřídí další možnosti, tak ho to stojí více peněz, což je pro dvacetičtyřletého klienta, vzhledem k ceně, méně přijatelné.

7.2. Vstupní požadavky na klienta a automobil

Pro výpočet kritéria ceny je třeba znát věk, bydliště klienta a jeho rodné číslo. V tomto případě se jedná o klienta ve věku 24 let (ročník 1990, rodné číslo není uvedeno z důvodu zachování anonymity), který bydlí v Kralupech nad Vltavou, poštovní směrovací číslo 27801.

Dalšími požadavky pro výpočet ceny jsou parametry vozidla. Klient si zakoupil Škodu Octavii 1.2 TSI o objemu motoru 1197 cm³, palivo benzín, výkon 77 kW. Automobil byl uveden do provozu 2.1 2014 a obsahoval 5 míst k sezení.

Tabulka č. 7: Vstupní tabulka kritérií nutná pro výpočet vah kritérií

Pojišťovna	Cena ročního pojistného v Kč	Limit plnění za škody na majetku v mil.Kč	Limit plnění za škody na zdraví v mil.Kč	Možnosti připojištění v kusech
Česká pojišťovna	5576	35	35	7
Kooperativa	5399	35	35	8
ČPP	5736	35	35	5
Allianz	5698	50	50	4
Generali	6044	100	100	7
ČSOB pojišťovna	4736	44	35	6

UNIQA pojišťovna	5570	50	60	2
AXA pojišťovna	8579	35	35	9
Triglav	5964	35	35	5
Wüstenrot	8108	70	70	3
Pojišťovna Slavia	5671	35	35	6
Hasičská vzájemná pojišťovna	6194	35	35	2

Zdroj: interní materiály pojišťoven

Cena byla vypočítána pomocí kalkulaček jednotlivých pojišťoven, kam byly zadány informace ze vstupních požadavků na klienta a automobil. Limity plnění za škody na majetku, zdraví a možnosti připojištění byly převzata z charakteristiky pojišťoven viz. str. 55 až 62.

7.3. Saatyho matice

Tabulka č. 8: Saatyho matice s vypočtenými váhami kriterií

Saatyho matice	Cena ročního pojistného v Kč	Limit plnění za škody na majetku v mil.Kč	Limit plnění za škody na zdraví v mil.Kč	Možnosti připojištění v kusech	g_i	v_i
Cena ročního pojistného v Kč	1	4	4	3	2,63214803	0,54
Limit plnění za škody na majetku v mil.Kč	0,25	1	2	2	1	0,20
Limit plnění za škody na zdraví v mil.Kč	0,25	0,5	1	2	0,70710678	0,15
Možnosti připojištění	0,333333	0,5	0,5	1	0,53728497	0,11
					Σ 4,87653977	1,00

Zdroj: vlastní zpracování

Tato metoda byla využita, vzhledem k tomu, že hodnotil jeden expert, a tedy dává relevantní výsledky vah pro našeho klienta.

Jak vyplývá z provedené Saatyho matice, tak největší váhu kritéria má cena ročního pojistného. Pro tak mladého člověka je cena zásadním kritériem pro výběr ze škály povinného ručení, a proto zde byla silnější preference nad ostatními kritérii, tím pádem byl výsledek 0,54. Následují dvě kritéria, která jsou svým charakterem sobě podobná (limit plnění za škody na majetku v mil.Kč a limit plnění za škody na zdraví v mil.Kč), mají podobné váhy kritérií s opravdu mírnou preferencí limitu plnění za škody na majetku před limitem plnění za škody na zdraví. Posledním kritériem pro výběr jsou možnosti připojištění. Toto kritérium dostává nejmenší váhu 0,11, protože je spojeno s dalším navyšováním roční ceny pojistného, což pro klienta není vhodné. Čím větší množství připojištění bude ve smlouvě obsaženo, tím větší bude cena. Na druhou stranu mnoho možností připojištění poskytuje rozhodovateli větší komfort doplňkových služeb, které si může "ušít" na míru dle svých představ.

7.4. Výpočet bodovací metody

Pro našeho klienta se vybízela bodovací metoda, díky její srozumitelnosti a rychlosti výpočtu. Podle vypočítaných vah kritérií se poměrně rychle dá určit pořadí variant povinného ručení. Klient si určí jaké kritérium je pro něj nejdůležitější a od toho se následně odvíjí celá metoda.

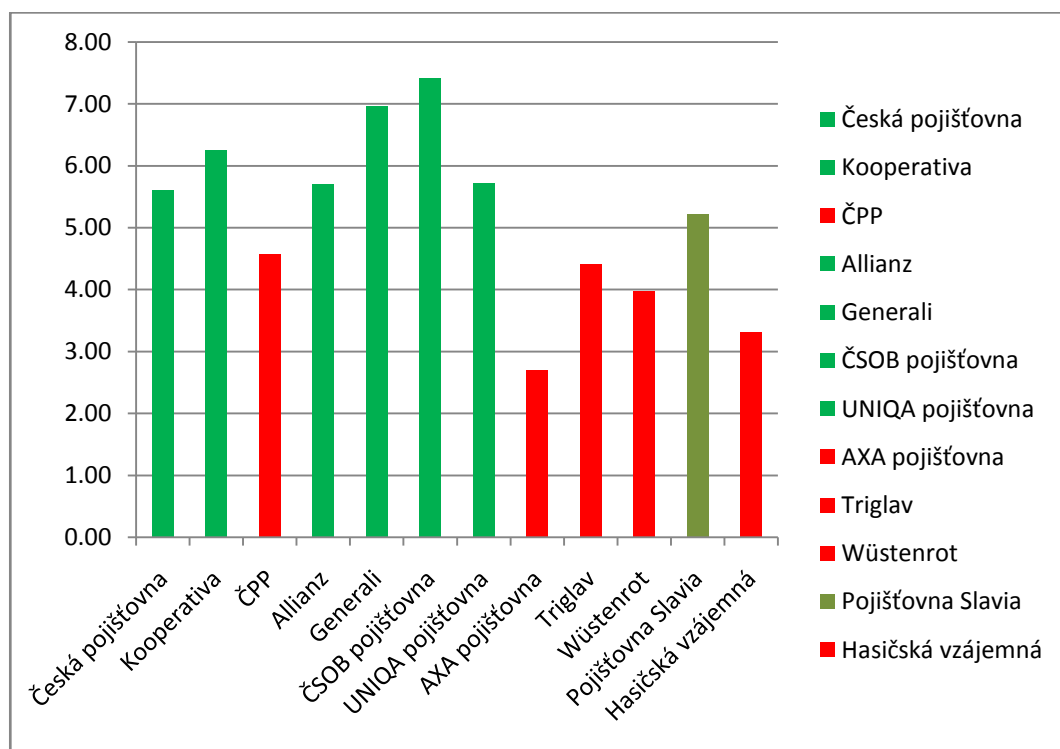
Tabulka č. 9: Bodovací metoda a výběr kompromisní varianty

Pojišťovna	Cena ročního pojistného v Kč	Limit plnění za škody na majetku v mil.Kč	Limit plnění za škody na zdraví v mil.Kč	Možnosti připojištění v kusech	Body	Pořadí
Česká pojišťovna	7	3	3	7	5,60	6.
Kooperativa	8	3	3	8	6,25	3.
ČPP	5,5	3	3	5	4,57	8.
Allianz	6,5	5	5	4	5,70	5.

Generali	5	10	10	7	6,97	2.
ČSOB pojišťovna	10	4,5	3	6	7,41	1.
UNIQA pojišťovna	7	5	5,5	1	5,72	4.
AXA pojišťovna	1	3	3	10	2,69	12.
Triglav	5,2	3	3	5	4,41	9.
Wüstenrot	2	7,5	7,5	2,5	3,98	10.
Pojišťovna Slavia	6,5	3	3	6	5,22	7.
Hasičská vzájemná	4	3	3	1	3,32	11.
Váhy kritérií	0,54	0,2	0,15	0,11		

Zdroj: vlastní zpracování

Graf 7: Grafické znázornění bodového hodnocení variant

Zdroj: vlastní zpracování

Z následující tabulky č.11 a grafu č.7 je patrné, že byla vybrána kompromisní varianta pomocí bodovací metody vícekritériálního hodnocení variant s kardinálními informacemi. Váhy kritérií byly převzaty ze Saatyho matice. Bodová škála se pohybovala v rozmezí od 1 do 10 bodů. V grafu č.7 jsou zeleně vyznačeny varianty, které dosáhly

průměrného bodového hodnocení většího než 5 bodů, a tedy by se dalo uvažovat o výběru dané varianty. Červeně vyznačené varianty dosáhly výsledků pod 5 průměrných bodů. Z toho vyplývá, že nejsou vhodné pro výběr. Pojišťovna Slávia je již na rozhraní, a proto je označena jinou barvou.

Jako nejvhodnější povinné ručení pro typového klienta bylo vybráno POV¹ od společnosti ČSOB pojišťovna. Tato varianta dosáhla nejlepšího hodnocení v kritériu cena, které bylo pro klienta nejdůležitější. Jako druhou nejlepší variantou se jeví povinné ručení od společnosti Generali. Rozdíl mezi těmito dvěma variantami byl hlavně v ceně u Generali, která nedosáhla příliš dobrého bodového hodnocení. Na třetím místě se umístila společnost Kooperativa se značným odstupem za Generali. V pořadí na 4.- 6. místě byl nepatrný rozdíl mezi pojišťovnami UNIQA, Allianz a Česká pojišťovna. Nakonec nejhorší variantou se jeví pojištění od AXA pojišťovna, u kterého byla nejdražší cena, limity plnění za škody na majetku a zdraví byly průměrné. Jediné v čem mohla ostatním pojišťovnám konkurovat, byly možnosti připojištění, ale na druhou stranu toto kritérium dostalo dle Saatyho matice nejmenší váhu pro výběr varianty.

7.5. Výpočet metody váženého součtu

Pro tuto metodu výpočtu je dobré opět vycházet ze vstupní tabulky kritérií. **Tabulka č. 7.**

Pojišťovna	Cena ročního pojistného v Kč	Limit plnění za škody na majetku v mil.Kč	Limit plnění za škody na zdraví v mil.Kč	Možnosti připojištění v kusech
Česká pojišťovna	5576	35	35	7
Kooperativa	5399	35	35	8
ČPP	5736	35	35	5
Allianz	5698	50	50	4
Generali	6044	100	100	7
ČSOB pojišťovna	4736	44	35	6
UNIQA pojišťovna	5570	50	60	2
AXA pojišťovna	8579	35	35	9

¹ Zkratka pro povinné ručení

Triglav	5964	35	35	5
Wüstenrot	8108	70	70	3
Pojišťovna Slavia	5671	35	35	6
Hasičská vzájemná pojišťovna	6194	35	35	2

Zdroj: interní materiály pojišťoven

Ideální varianta H_j	4736	100	100	9
Bazální varianta D_j	8579	35	35	2

Zdroj vlastní zpracování

Následuje normalizace matice podle vztahu:

$$r_{ij} = \frac{Y_{ij} - D_j}{H_j - D_j}$$

Tabulka č.10: Normalizovaná matice dle j-tého kritéria

Pojišťovna	Cena ročního pojistného v Kč	Limit plnění za škody na majetku v mil.Kč	Limit plnění za škody na zdraví v mil.Kč	Možnosti připojištění v kusech
Česká pojišťovna	0,7814208	0	0	0,71428571
Kooperativa	0,8274785	0	0	0,85714286
ČPP	0,7397866	0	0	0,42857143
Allianz	0,7496747	0,23076923	0,23076923	0,28571429
Generali	0,6596409	1	1	0,71428571
ČSOB pojišťovna	1	0,13846154	0	0,57142857
UNIQA pojišťovna	0,782982	0,23076923	0,38461538	0
AXA pojišťovna	0	0	0	1
Triglav	0,680458	0	0	0,42857143
Wüstenrot	0,1225605	0,53846154	0,53846154	0,14285714

Pojišťovna Slavia	0,7567005	0	0	0,57142857
Hasičská vzájemná	0,6206089	0	0	0
Váhy kritérií	0,54	0,2	0,15	0,11

Zdroj: vlastní zpracování

Nyní je vypočítaná normalizovaná matice R, která zobrazuje hodnoty dílčích užiteků jednotlivých kritérií. V posledním kroku se vypočítají jednotlivé užítky variant z normalizované matice R podle vztahu:

$$u(a_i) = \sum_{j=1}^k v_j \cdot r_{ij}$$

Váhy kritérií jsou opět převzaty z již vypočítané Saatyho matice.

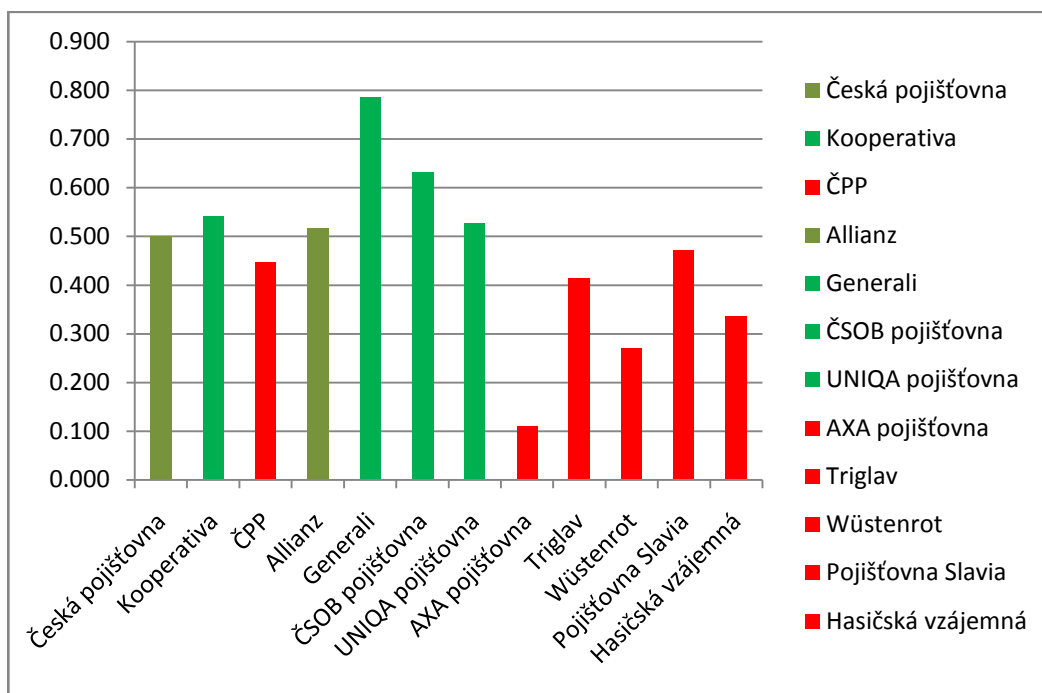
Tabulka č. 11: Užitek jednotlivých variant

Pojišťovna	Celkový užitek	Pořadí
Česká pojišťovna	0,501	6.
Kooperativa	0,541	3.
ČPP	0,447	8.
Allianz	0,517	5.
Generali	0,785	1.
ČSOB pojišťovna	0,631	2.
UNIQA pojišťovna	0,527	4.
AXA pojišťovna	0,110	12.
Triglav	0,415	9.
Wüstenrot	0,270	11.
Pojišťovna Slavia	0,471	7.
Hasičská vzájemná	0,335	10.

Zdroj: vlastní zpracování

Graf 8: Grafické znázornění celkového užitku variant

Zdroj: vlastní zpracování

V grafu č. 8 je opět barevně znázorněna jako v grafu č.7 přijatelnost daných variant. Zeleně jsou vyznačeny varianty, které dosahují celkového užitku větší jak 0,5, jsou tedy přijatelné. Červeně varianty, jež jsou nepřijatelné dosažením výsledků menších jak 0,5. Česká pojišťovna a Alianz jsou na rozmezí.

Z provedené metody váženého součtu je patrné, že nejvyšší užitek přineslo klientovi povinné ručení od společnosti Generali a tím pádem se stalo kompromisní variantou viz. tabulka č.13 a graf č.8. Na první místo se dostalo hlavně díky dílčím užitekům v kritériích limit plnění za škody na majetku a limit plnění za škody na zdraví, kde dosáhlo nejvyšších hodnot. Kompromisní variantou se stalo, i když v nejdůležitějším kritériu značně zaostávalo za ostatními společnostmi. Na druhém místě se umístil produkt od ČSOB pojišťovna díky nejlepší roční ceně pojistného a lehce nadprůměrného kritéria limitu plnění za škody na majetku. Jako třetí vhodnou variantou se jeví pojištění od společnosti Kooperativa, kde první tři kritéria přinášela poměrně slušný dílčí užitek. Na 4. až 6. příčce se umístily společnosti UNIQA, Allianz, a Česká pojišťovna, kde hlavně u prvních dvou zmiňovaných nastal opravdu nepatrný rozdíl deseti tisíců celkového užitku. Na posledním místě se dle očekávání umístil produkt od AXA pojišťovna, který přinesl

nejmenší dílčí užitek hned v prvních třech kriteriích, nic na tom nezměnil ani fakt, že kritérium možnosti připojištění dosáhlo nejvyšší hodnoty ze všech kritérií.

7.6. Komparace provedených metod

K výpočtu kompromisní varianty byly použity dvě rozdílné metody, které uvažují kardinální informaci, bodovací metoda a metoda váženého součtu. Výsledkem u každé metody byla jiná kompromisní varianta, v případě bodovací metody se jí stalo povinné ručení od ČSOB a u metody váženého součtu varianta, kterou přinášela společnost Generali.

V bodovací metodě nejvíce ovlivnila pořadí variant cena ročního pojistného, která byla opravdu nízká, což je pochopitelné, protože váha kritéria byla na nejvyšší úrovni. U metody váženého součtu již hrály větší roly limity plnění za škody na majetku a zdraví, které byly nejvyšší ze všech uvažovaných pojišťoven u společnosti Generali. Obě tyto metody přinesly poměrně podobné výsledky s pouze nepatrnými rozdíly v pořadí jednotlivých pojišťoven.

Výsledky obou metod se odvíjely od provedené Saatyho metody, kde se dostaly váhy kritérií pro výpočet. Nevýhodou této metody je, že hodnotí pouze jeden rozhodovatel, který má své subjektivní hodnocení a tím značně ovlivňuje i výsledky následujících metod, jenž přináší výběr kompromisní varianty.

Závěr

Povinné ručení je nedílnou součástí provozování motorového vozidla. Každý majitel automobilu musí mít sjednané toto pojištění, ve formě smlouvy, které mu ukládá zákon č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla. Z povinného ručení jsou hrazené škody na majetku, zdraví, životě nebo ušlý zisk, jenž vznikne řidiči, třetí osobě či osobám. Důležitým faktem je, že si vlastník motorového vozidla může sám zvolit pojišťovnu, u které chce mít sjednáno povinné ručení.

V dnešní době je na trhu mnoho pojišťoven nabízející povinné ručení, a proto je obtížné vybrat si tu nejvhodnější. Budoucí klient porovnává různé nabídky, kde porovnává více parametrů a kritérií důležitých pro finální rozhodnutí (např. cena, limity za škody, možnosti připojištění, bonusy, havarijní pojištění atd.). Díky více kritériím a více možnostem volby pojišťovny jsou v diplomové práci užity dvě metody vícekriteriálního hodnocení variant (bodovací metoda a metoda váženého součtu).

Bodovací metoda je příhodná pro běžného uživatele, který se rozhoduje, a neví, jaké povinné ručení by bylo tou nejlepší volbou. Sám si může nastavit požadavky, jež jsou pro něj důležité. Tím si vlastně určí i váhy kritérií. Poté si navolí dle svého uvážení body k jednotlivým kritériím. Po provedení metody, následuje výběr kompromisní varianty. Subjektivní hodnocení rozhodovatele je zde důležité, protože si daný produkt vybírá sám pro sebe.

Obecně metoda pořadí je vhodná pro běžné uživatele v mnoha odvětvích. Zapotřebí je mít k dispozici více kritérií a více možností pro výběr. K užití této metody nemusí být uživatel příliš vzdělaný v oboru vícekriteriálního rozhodování. Tato metoda celkem relevantně seřadí uživateli varianty vhodné pro výběr.

Metoda váženého součtu je složitější a objektivnější metodou, která si zakládá na celkovém užítku jednotlivých variant. Již v počátku je důležité vhodně zvolit váhy kritérií. Ty by mělo hodnotit více expertů, aby byly co nejpřesnější a eliminoval se zde subjektivní postoj jednoho rozhodovatele. Proto by měla být tato metoda vhodná pro společnosti nabízející povinné ručení. Pojišťovny mají více lidí, kteří by mohli hodnotit, a tím budou i přesnější váhy kritérií. Výsledek metody váženého součtu může dát lepší představu o

poptávce povinného ručení, o tom, co lidé opravdu chtějí, a tak na základě těchto údajů mohou pojišťovny lépe nastavovat parametry jednotlivých typů povinného ručení v porovnání s konkurencí.

Tato metoda je vhodná nejen pro pojišťovny, ale také pro jiné firmy, operující v monopolistické konkurenci, kde je mnoho subjektů, nabízející podobné produkty. Tyto firmy již disponují větší personální základnou, a tak zde váhy kritérií může stanovit více expertů. Díky silnému kapitálu mohou dělat průzkumy mezi běžnými uživateli a získávat tak podrobnější data k výpočtu vah. Díky těmto datům mají společnosti přehled o aktuálním dění na trhu. Následně po provedení metody dostanou vhodné varianty a mohou předpokládat, jak by se zákazník nejspíše zachoval. Z těchto výstupů mají možnost přesně nastavit parametry svých produktů, aby přilákaly budoucí zákazníky.

Veškeré metody vícekriteriálního rozhodování mohou lidem i firmám šetřit čas a peníze. Usnadňují výběr, a pokud se správně provedou, tak dávají relevantní výsledky pro konečnou volbu.

Seznam literatury

- [1] ČEJKOVÁ, V.; NEČAS, S. Pojišťovnictví. Brno: Masarykova univerzita, 2006. 130 stran. ISBN 80-210-2574-8
- [2] DAŇHEL, J.; DUCHÁČKOVÁ, E.; POUL, O. a kol. Pojistná teorie. 2. vydání. Praha: Professional Publishing, 2006. 338 stran. ISBN 80-86946-00-2
- [3] DUCHÁČKOVÁ, Eva. Principy pojištění a pojišťovnictví. 2. vydání - aktualizované. Praha: Ekopress, s.r.o., 2005. ISBN 80-86119-92-0
- [4] HRADEC, M.; KŘIVOHLÁVEK, V.; ZÁRYBNICKÁ, J. Pojištění a pojišťovnictví. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2005. ISBN 978-80-86754-48-2
- [5] KOPECKÝ, Karel. Povinné ručení: otázky a odpovědi. 2. rozš. vydání. Havlíčkův Brod: GRADA publishing a.s. 2005. 112 stran. ISBN 80-247-1065-X.
- [6] MARVAN, Miroslav, CHALUPECKÝ, Josef. Dějiny pojišťovnictví v Československu (1918-1945) 2. díl, 1. vydání Bratislava: ALFA KONTI spol. s.r.o 1993. 426 stran, ISBN 80-88739-01-2
- [7] ŠUBRT, Tomáš a kolektiv 2011. Ekonomicko-matematické metody. Plzeň: Aleš Čeněk, s.r.o., 2011. 351 stran. ISBN 978-80-7380-345-2
- [8] JABLONSKÝ, Josef. Operační výzkum: kvantitativní modely pro ekonomické rozhodování. 3. vyd.: Professional Publishing, 2002. 323 s. ISBN 80-86946-23-1.

Zákony

- [9] Zákon č. 168/1999 Sb. o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla podle stavu k 1. 6 2008 Ostrava: Sagit, 2008. ISBN 978-80-7208-687-0.
- [10] Vyhláška Ministerstva financí č. 205/1999 Sb., kterou provádí zákon č. 168/1999 Sb. o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem

vozidla podle stavu k 1. 6 2008 Ostrava: Sagit, 2008. ISBN 978-80-7208-687-0.

Internetové portály

- [11] Allrisk® Všechna rizika pod kontrolou [online] Dostupný z [www:<allrisk.cz/historie-povinneho-ruceni.html>](http://www.allrisk.cz/historie-povinneho-ruceni.html). [cit. 2014-11-14].
- [12] Klikpojisteni.cz [online] Dostupný z [www:<http://www.klikpojisteni.cz/historie-povinneho-ruceni//>](http://www.klikpojisteni.cz/historie-povinneho-ruceni//>). [cit. 2014-11-14].
- [13] Česká kancelář pojistitelů [online] Dostupný z [www:<http://www.ckp.cz/onas.php>](http://www.ckp.cz/onas.php). [cit. 2014-11-14].
- [14] Bezpojisteni.cz [online] Dostupný z [www:<http://www.bezpojisteni.cz/slovník/>](http://www.bezpojisteni.cz/slovník/>). [cit. 2014-11-14].
- [15] Srovnator.cz [online] Dostupný z [www:<http://www.srovnator.cz/povinne-ruceni-bonus-malus/>](http://www.srovnator.cz/povinne-ruceni-bonus-malus/>). [cit. 2014-11-20].
- [16] Česká asociace pojišťoven [online] Dostupný z [www:<http://www.cap.cz/images/statisticke-udaje/vyvoj-pojisteno-trhu/2013-4.pdf>](http://www.cap.cz/images/statisticke-udaje/vyvoj-pojisteno-trhu/2013-4.pdf). [cit. 2014-11-20].
- [17] Česká pojišťovna a.s. [online] Dostupný z [www:<http://www.ceskapojistovna.cz/p?povinne-ruceni>](http://www.ceskapojistovna.cz/p?povinne-ruceni). [cit. 2014-12-07].
- [18] Kooperativa pojišťovna, a.s., Vienna Insurance Group [online] Dostupný z [www:<http://www.koop.cz/nase-produkty/pojisteni-vozidel/povinne-ruceni-na100pro/>](http://www.koop.cz/nase-produkty/pojisteni-vozidel/povinne-ruceni-na100pro/>). [cit. 2014-12-08].
- [19] Česká podnikatelská pojišťovna, a.s., Vienna Insurance Group [online] Dostupný z [www:<http://www.cpp.cz/pojisteni-vozidel~autopojisteni-combi-plus-3~povinne-ruceni/>](http://www.cpp.cz/pojisteni-vozidel~autopojisteni-combi-plus-3~povinne-ruceni/>). [cit. 2014-12-08].

- [20] Allianz pojišťovna, a.s., [online] Dostupný z [www:<http://www.allianz.cz/produkty/autopojisteni/povinne-ruceni.html>](http://www.allianz.cz/produkty/autopojisteni/povinne-ruceni.html). [cit. 2014-12-08].
- [21] Generali Pojišťovna a.s., [online] Dostupný z [www:<http://www.generalizet.cz/clanky/povinne-ruceni>](http://www.generalizet.cz/clanky/povinne-ruceni). [cit. 2014-12-10].
- [22] ČSOB pojišťovna a.s., [online] Dostupný z [www:<http://www.csobpoj.cz/cs/produkty/pojisteni-vozidel/Stranky/povinne-ruceni.aspx>](http://www.csobpoj.cz/cs/produkty/pojisteni-vozidel/Stranky/povinne-ruceni.aspx). [cit. 2014-12-10].
- [23] UNIQA pojišťovna a.s., [online] Dostupný z [www:<http://www.uniqa.cz/home/obcane/vozidla/pov.php>](http://www.uniqa.cz/home/obcane/vozidla/pov.php). [cit. 2014-12-10].
- [24] AXA pojišťovna a.s., [online] Dostupný z [www:<https://www.axa.cz/produkty/auto/povinne-ruceni/obsah/vyhody>](https://www.axa.cz/produkty/auto/povinne-ruceni/obsah/vyhody). [cit. 2014-12-10].
- [25] Triglav pojišťovna a.s., [online]. Dostupný z [www:<http://www.triglav24.cz/online-produkty/povinne-ruceni>](http://www.triglav24.cz/online-produkty/povinne-ruceni). [cit. 2014-12-10].
- [26] Wüstenrot pojišťovna a.s., [online]. Dostupný z [www:<http://www.wuestenrot.cz/pojisteni/auto/povinne-ruceni>](http://www.wuestenrot.cz/pojisteni/auto/povinne-ruceni). [cit. 2014-11-13].
- [27] Slavia pojišťovna a.s., [online]. Dostupný z <http://http://www.slavia-pojistovna.cz/pojisteni/osobni-pojisteni/pojisteni-vozidel>. [cit. 2014-12-11].
- [28] Hasičská vzájemná pojišťovna a.s., [online]. Dostupný z <http://http://www.hvp.cz/povinne-ruceni>. [cit. 2014-12-11].
- [29] Tzbinfo [online]. Dostupný z <http://elektro.tzb-info.cz/inteligentni-budovy/7651-vyuziti-multikriterialni-analyzy-mca-pro-hodnoceni-inteligentnich-elektroinstalaci>. [cit. 2015-01-29].

- [30] Autoforum [online]. Dostupný z [www:< http://www.autoforum.cz/zajimavosti/nejprodavanejsi-auta-v-cr-v-roce-2014-skody-vitezi-vzdy-hyundai-spis-podle-sebe/>](http://www.autoforum.cz/zajimavosti/nejprodavanejsi-auta-v-cr-v-roce-2014-skody-vitezi-vzdy-hyundai-spis-podle-sebe/). [cit. 2015-02-01].
- [31] Autoroad [online]. Dostupný z [www:< http://news.autoroad.cz/veterani-historie/20202-z-historie-skody-octavia-prvni-generace/>](http://news.autoroad.cz/veterani-historie/20202-z-historie-skody-octavia-prvni-generace/). [cit. 2015-02-01].
- [32] Autoopat [online]. Dostupný z [www:< http://www.autoopat.cz/skoda/skoda-octavia/>](http://www.autoopat.cz/skoda/skoda-octavia/). [cit. 2015-02-01].
- [33] Fuel-consumtion [online]. Dostupný z [www:< http://fuel-consumption.info/skoda-octavia-1-2-tsi-105hp-greentech-ambition-2013-2014/>](http://fuel-consumption.info/skoda-octavia-1-2-tsi-105hp-greentech-ambition-2013-2014/). [cit. 2015-02-01].

Seznam obrázků

Obrázek č. 1: Pojistná doba a její členění

Obrázek č. 2: Zelená karta

Obrázek č. 3: Organizační uspořádání a vedení kanceláře

Obrázek č. 4: Rádce jak postupovat při dopravní nehodě

Obrázek č. 5: Obecná kritériální matice Y

Obrázek č. 6: Obecná Saatyho matice

Obrázek č. 7: Kritériální matice R

Seznam tabulek

Tabulka č. 1: Základní kategorie vozidel

Tabulka č. 2: Příklady částek příspěvků nepojištěných

Tabulka č. 3: Standardní pojistné hraničního pojištění platné od 1.1.2014.

Tabulka č. 4: Počet členů ČKP v letech 2000 až 2014

Tabulka č. 5: Metody kvantifikace preferencí mezi kritérii a jejich výstupy

Tabulka č. 6: Varianty povinného ručení poskytované Českou pojišťovnou

Tabulka č. 7: Vstupní tabulka kritérií nutná pro výpočet vah kritérií

Tabulka č.8: Saatyho matice s vypočtenými váhami kritérií

Tabulka č.9: Bodovací metoda a výběr kompromisní varianty

Tabulka č.10: Normalizovaná matice dle j-tého kritéria

Tabulka č.11: Užitek jednotlivých variant

Seznam grafů

Graf č. 1 Vývoj předepsaného pojistného za povinné ručení

Graf č. 2: Trh povinného ručení v České Republice ke dni 30.6.2014

Graf č. 3: Počet oznámených škodných událostí v letech 2008 až 2013

Graf č. 4: Pojistné plnění vyplacené z garančního fondu v letech 2008 až 2013

Graf č. 5: Pojistné plnění vyplacené pojišťovny v ČR v letech 2008 až 2013

Graf č. 6: Poměr registrovaných a nepojištěných aut 2008 až 2013

Graf č. 7: Grafické znázornění bodového hodnocení variant

Graf č. 8: Grafické znázornění celkového užítku variant

Příloha č. 1 Vzor Záznamu o dopravní nehodě

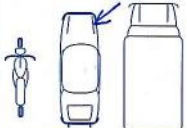
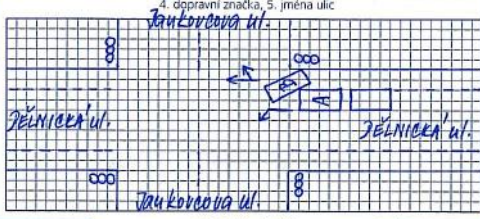
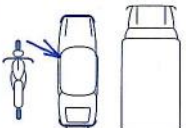

**ČESKÁ
POJIŠŤOVNA**

**Záznam
o dopravní nehodě**

Slouží k dokumentaci průběhu nehody za účelem rychlejšího vyřízení náhrady škody Vyplní řidiči obou vozidel

<p>1. Datum nehody 16.2.2010 Hodina 13:20</p>	<p>2. Místo (ulice, č. domu, resp. kilometrovník) KŘÍKOVATKA ULICE: ŽELNICKÁ x JANKOVCOVA, PRAHA 7</p>	<p>3. Zranění? ☐ ANO ☒ NE</p>
<p>4. Jiná škoda než na vozidlech A a B ☐ ANO ☒ NE</p>	<p>5a. Svědci (jméno, adresa, telefon – spolujezdce podtrhnout)</p>	<p>5b. Policejně šetřeno? ☒ ANO ☐ NE Kým: DOPRAVNÍ INSPEKTRÁT PRAHA 7 (C.J. ...)</p>

Vozidlo A	12. Zaškrtněte odpovídající body vozidlo:	Vozidlo B
<p>6. Pojištěný Jméno: SIXT Sixt Franchisee Adresa: SPEED LEASE a.s., Těšnov 1/1059, 110 00 Praha 1, DIČ: CZ2912691</p> <p>Rodné číslo/IČ: _____ Telefon (od 8 do 16 hod.): _____ Plátce DPH? ☐ ANO ☐ NE</p> <p>7. Vozidlo Značka – typ: FORD FOCUS Rok výroby: 2008 RZ/SPZ: 3AD 551G</p> <p>8. Pojistitel Adresa pobočky: ČEKLA POJIŠŤOVNA a.s., PRAHA 16, 113 04 PRAHA 1, PAP 264 109 13 Číslo poj. odpovědnosti: CK/1001/5446003512 Číslo zelené karty: CK/1040/5446003613 Hraniční pojištění platné do: 23.2.2010 Je vozidlo pojištěno havarijně? ☒ ANO ☐ NE Pojistitel, č. pojistky: _____</p> <p>9. Řidič Příjmení: NOVÁKOVÁ Jméno: HANA Adresa: KOLHA 691, 160 00 PRAHA 6, TEL: 424 340 001 Číslo řidičského průkazu: AL 16200P Skupina: 3 Vydal: HAB. PLÁEN</p>	<p>1 bylo zaparkováno</p> <p>2 rozjždělo se</p> <p>3 zastavovalo</p> <p>4 vyjždělo z parkoviště, soukrom. pozemku, polní cesty</p> <p>5 odbočovalo na parkoviště, soukromý pozemek, polní cestu</p> <p>6 vyjždělo do kruhového objezdu</p> <p>7 jelo v kruhovém objezdu</p> <p>8 najelo ze zadu při jízdě stejným směrem ve stejném pruhu</p> <p>9 jelo souběžně v jiném jízdním pruhu</p> <p>10 změnilo jízdní pruh</p> <p>11 předjždělo</p> <p>12 odbočovalo vpravo</p> <p>13 odbočovalo vlevo</p> <p>14 couvalo</p> <p>15 jelo v protisměru</p> <p>16 přijíždělo zprava</p> <p>17 nedalo přednost v jízdě</p> <p style="text-align: center;">← Počet označených políček →</p>	<p>6. Pojištěný Jméno: JAN NOVÁK Adresa: DEPRUDOVSKÁ 122, 160 00 PRAHA 6</p> <p>Rodné číslo/IČ: 521623/1122 Telefon (od 8 do 16 hod.): 424 340 000 Plátce DPH? ☐ ANO ☐ NE</p> <p>7. Vozidlo Značka – typ: HONDA CR-V Rok výroby: 2008 RZ/SPZ: 3AD 551X</p> <p>8. Pojistitel Adresa pobočky: GENERALI POJIŠŤOVNA, HAVARY KOVO MABREX 42, 110 00 PRAHA 1, PAP 262 102 14 Číslo poj. odpovědnosti: PAP 262 102 14 Číslo zelené karty: CK/1040/5446003613 Hraniční pojištění platné do: 31.3.2010 Je vozidlo pojištěno havarijně? ☒ ANO ☐ NE Pojistitel, č. pojistky: _____</p> <p>9. Řidič Příjmení: NOVÁK Jméno: JAN Adresa: DEPRUDOVSKÁ 122, 160 00 PRAHA 6, TEL: 424 340 000 Číslo řidičského průkazu: AL 162 007 Skupina: 3 Vydal: DIČ PRACHATICE</p>
<p>10. Označte šipkou body vzájemného střetu</p> 	<p>13. Náčrt Označte 1. silnice, 2. směr jízdy vozidel A a B, 3. postavení vozidel v okamžiku střetu, 4. dopravní značka, 5. jména ulic</p> 	<p>10. Označte šipkou body vzájemného střetu</p>
<p>11. Viditelné poškození PŘEDNÍ NARÁNNÍK - PRAVÝ PŘEDNÍ ŠLATNÍK - PRAVÝ PRAVÉ PŘEDNÍ SVĚTLO</p>	<p>15. Podpisy řidičů</p> <p>A: <i>[Signature]</i> B: <i>[Signature]</i></p>	<p>11. Viditelné poškození PŮLDRENE ŽELE ŘIDIČE PROLOHENE PLOUTEK</p>
<p>14. Poznámky</p>	<p>14. Poznámky JSEM SI VEJŠI, KÉ JSEM VÍNÍKEM NEHODY!</p>	<p>14. Poznámky</p>

Po podpisu a oddělení listů nelze již údaje měnit.

TC09525004024

T. č. 9525 1/2010

Zdroj: www.sixt.cz

Příloha č. 2 Škoda Octavia 1.2 TSI 2014

zdroj: fuel-consumption.info